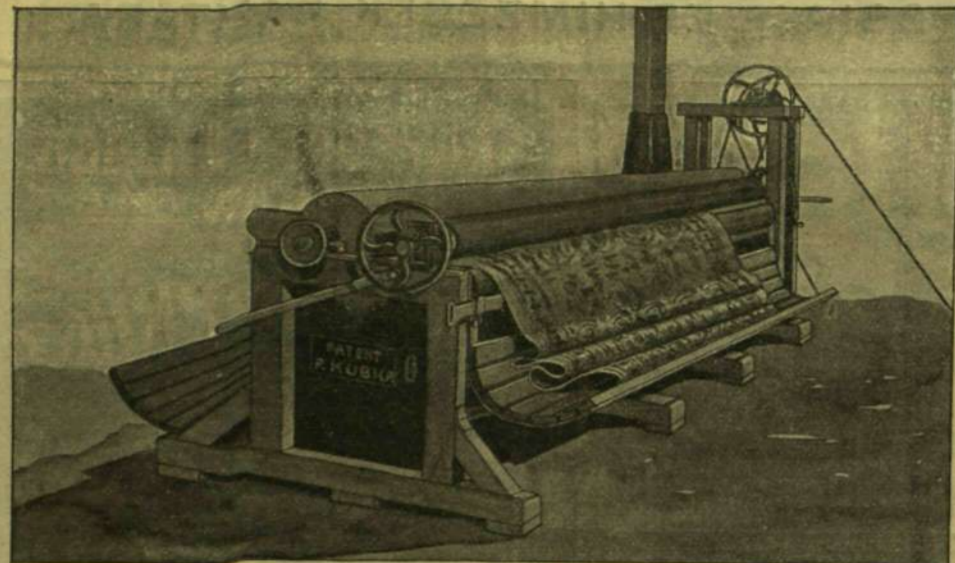

BERKETZ ISTVÁN UTÓDA
 *** kelme-festő és vegytisztító gyára ***
 Budapest, IX. ker., Kinizsy-utca 14. szám. Cégtulajdonos: Kovács Endre.

Kitünteté: Páris, Bécs, Budapest, Szeged. Alapítvány 1864. Telefon 63-36. Vidéki megbízások pontosan teljesítettek.

Gyűjtőtelepek: Andrássy-út 50. szám. Lipót-körút 16. szám. Isabella-utca 66. szám. Rákóczi-út 78. szám. Ulloi-út 30. szám. Váci-utca 51. szám.

KERBER HENRIK

villanyerőre berendezett
szőnyegporló, megóvó és javító intézete.

Telep VIII., Nap-u. 10. Iroda: VIII., Gyöngylyuk-u. 7.

Elvállal lelkiismeretes és pontos kiszolgálás mellett szőnyegtisztítást, megóvást és javítást.

Szőnyeg-megóvásra száraz és szellős helyiséggel rendelkezem.

Ugyszintén elvállal ablak-, lakás tisztítást, szobabeberesztést, valamint lakások pormentesítését és biztos féregmentesítését.

Telefonbeszélgetés (telefonsz. 53-55) azonnal hához küldök.

OLBRICH L.
 szíjgyártó, nyerges és bőröndös
 Bpest, VI., Teréz-körút 6.
 Dús raktár lovagló-, hajtó-, vadász-, utazási és sport-cikkekben.
 Alapítva 1876. Árjegyzék ingy.

A kebel fejlődése.
 A művészet, melylyel szép kebel lehet elérni, Páris asszonyai és minden ország elegáns hölgyei előtt, a **Pilules-Orientales**-t (keleti pilulákat) használják — jól ismert. Csak a belső kezelés fejt ki előnyös befolyást a kebel fejlődésére és erősítésére és ebben a tekintetben a **Pilules-Orientales** oly hírnévre tettek szert, amely kizárja, hogy ezeket más preparátumokkal, mint: puder, liszt stb. hasonló megkíséreléssel összehasonlíthani lehetne. Kiváló alkalmasított eszközök, mint: balzsam, pomádé, frottirozás és mindennemű készülékek hatástalanoknak bizonyultak; a szükséges ingert elő nem idézik mert a kebel fejlődése egyes-egyedül a tápsétek különös belső funkciójától függ. A **Pilules-Orientales** használata által, — ezeknek sajátos növényanyagok következtében, a melyet tartalmaznak, — ezen funkció csak annál erősebb lesz, erősebb vér kering a kebel környékén, amely a kebel fejlődését és keményítését előmozdítja. A fiatal leányoknak tehát módjában van kebelük természetes fejlődését előmozdítani, az asszonyoknak pedig, hogy kebelük teltségét megőrzessék, vagy visszazerezhessék. A **Pilules-Orientales** különös hatással vannak a kebel szép formájának előidézésére és teljesen eltüntetik a váll- vagy nyak csontelmozdulásokat, melyek graciózus teltséggel betakarítanak. 30 évi tapasztalásra támaszkodva kijelenthetjük, hogy ezen pilulák teljesen ártalmatlanságok és hogy azokat az egész legcélszerűbb veszélyeztetése nélkül lehet alkalmazni. Könnyű, diszkrét kezelés. Egy üvegcse használati utasítással 6 kor. 45 fill. franco; utasítással 6 kor. 75 fill. **J. R. ATLE**, gyógyszerész, 3 Passage Vendôme, Paris. Utazásoktól megkímélendő, kérjünk határozottan francia bélyegzővel **Union des fabricants** ellátott doboz. Budapesti raktár: Török József gyógyszerész Királyi utca. Prágai raktár: Fr. Witke & Co., Wassergasse 19.

Fogorvosi- és fogtechnikai műterem
 Budapest, IV., Károly-körút 26., I. emelet
FOGAK és teljes fog-sorok szájpadiás nélkül.
 Aranyfogkoronák, aranyhidak és mindennemű kausuk fogazatok, melyeket a szájból kivonni nem kell. A gyökereket eltávolítva főtöbbször tartós porcelán- és arany-tömekek. Foghúzás teljes érzéstelenítéssel, 10 évi jóállással. Vidékiek 1 nap alatt kielégítenek, megvárhatják. — Mérsékelt árak.
Dr. EDELMANN JÓZSEF és MÁRFAI néhai dr. Neufeld D. fogorvos volt techn. assistense. (Léft.)

Anyák, óvjátok gyermekelket a hátrincerelgömbüléstől!!
Nincs többé elgörbült test!

Ha az én utól nem ért, a legismertebb orvosok által ajánlott Orthopéd-támasztó fűzőmet használja. Mesésen könnyű és higiénikus! Vattázás nélkül elfűdi az egész elgörbült, ferdén növekvő háttaladó iskolás gyermekeknek nélkülözhetetlen mentő- és óvőeszköz! 30 éve fennálló testgyógyászati mintázatomban a legköltelesebb technikai kivitelben és mérsékelt árak mellett készülnek, továbbá: egyonastartók, járókészülékek, műlábak és műkezek, cs. és kir. szab. KELETI-féle sérvkötők, haskötők.
Uj! Gummi-görcsérharisnyák varrat nélkül, valamint a betegpólishoz szükséges eszközök. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve
KELETI J. gummiárny-gyára : : : Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. szám.

HOMOK — ARANY
 A legjobb és legolcsóbb építőanyag a homokból cementtel vagy másszal készült falazótelep, tetőcserep, járdák és padlólap stb. dr. Gaspary rendez. szerint előállítva. Dr. Gaspary kézi vagy erőhajtásra berendezett gépein vagy formáin a legkülönbözőbb anyagokból. A 228. számú ismeretesi brosjára ingyen. Levélzés és nyomtatványok magyar nyelven. Leipzig Cementindustrie, Dr. Gaspary & Co. Markranstädt, Leipzig mellett (Németország).

ALSÓ-TÁTRAFÜRED
 GYÓGYFÜRDŐ.

940 méternyire a tenger színe feletti magasságban, a Nagas Tátra gyönyörű fényvesseli közepén fekszik. Nyitva június 1-től szeptember 15-ig.
 Gyógyszerközköz: Lőpüfűrdője, kapcsolatban a havasi levegővel, páratlan hatása a legtöbb női bajjal. Mint klimatikus gyógyhely versenyezhet már 900 méter magasságánál fogva bármely más elsőrangú hasonló teleppel. — Vigyógyintézet, külön a nők és külön a férfiak részére. — Vízkezelés összes procedúrára, pontosan szabályozható zuhanyokkal, villamos fényfürdő, gőzszékény stb. kifogástalanul van berendezve. — A szénsavas fürdők — dr. Wagner-féle — készülettel lesznek előállítva. — Fenyőfürdők készítésére csakis a törpefenyő friss hajtásai lesznek felhasználva. — A helyes gyógy mód (inhalatio) használatára két fürdő van berendezve, melyeknek levegőjét porlasztott sóoldattal és fenyőkivonattal telítik. Mászás és villanyozás fürdőorvosilag alkalmazva. : : : Földorvos Dr. PAPP SAMU, megyei tb. főorvos.
 Gyógyjavallatok: Különösen mindennemű idült női bántalmak, vérszegénység és sápkór, izom- és izületi csúsz. bil- és gyomorbetegségek és mint utógymógymód más, kül. hővizfürdők után.
 240 legnagyobb kényelemmel és villamos világítással berendezett szoba és káminó vendéglő.
 A vendégek tetszésük szerint ételnek vagy teljes penzióban. Nemzeti zenekar, kávéház, gyógyterem bel- és külföldi lapokkal, gazdagon felszerelt könyvtár, croquet, lawn-tennis és kugló-pályák stb. Hegyi kalauzok, hátszalok, bérkocsik mindig kaphatók. Tömeges kirándulások rendkívül érengedmény.
 M. kir. posta-, távirat- és táv- Tulajdonos a Késmarki Bank beszedő-hivatal Alsó-Tátrafüred. Részvény-Társulat.
 Vasúti állomás: Poprád-Felka, onnan villamos vasút vezet a fürdőbe. — Tudakozást vagy lakásmegrendelést az alulir fűrdőigazgató-sághoz kérünk címezni :
HORTI VALÉR fűrdőigazgató, Alsó-Tátrafüred Szepesem.

Betegtoló-kocsik
 rokkantak és lábadozók számára. — Utazás és szobában leendő használatra. Jótállás mellett a legjobb kivitelben, eredeti :: gyári árban szállít ::
KELETI J. orvosebészeti mű- Bpest, IV., Koronaherceg-u. 17.
 :: Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. ::

5 KORONA egy pár elegáns utcai vászoncipő szürke és barna színben
Mezei Jenő saját készítményű cipő áruházában Budapest, IV., Kecskeméti-u. 13.

HALL-fürdő. Felső-Ausztria.
 Elsőrangú jodbromfürdő. Európa legrégebbi és leggyógyhatásosabb jódforrása. — Idény: május 1-től szeptember 30-ig. Feltérítelmények és prospektus küld a Fűrdőigazgatóhoz.
 Dr. Gerzelt szanatóriumára télen is nyitva van.

24. SZ. 1909. (56. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, JUNIUS 13.

Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Egyes szám Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Ár 40 fillér. Előfizetést feltételek: Egész évre — 16 korona. Félévre — 8 korona. Negyedévre — 4 korona. A «Világkronika»-val negyedévenként 80 fillérrel több. Külföldi előfizetésekre a postailag meg-határozott viteldij is esatolandó.

NAGY ÖSFOGLALKOZÁSUNK
 ÁTALAKULÁSA.

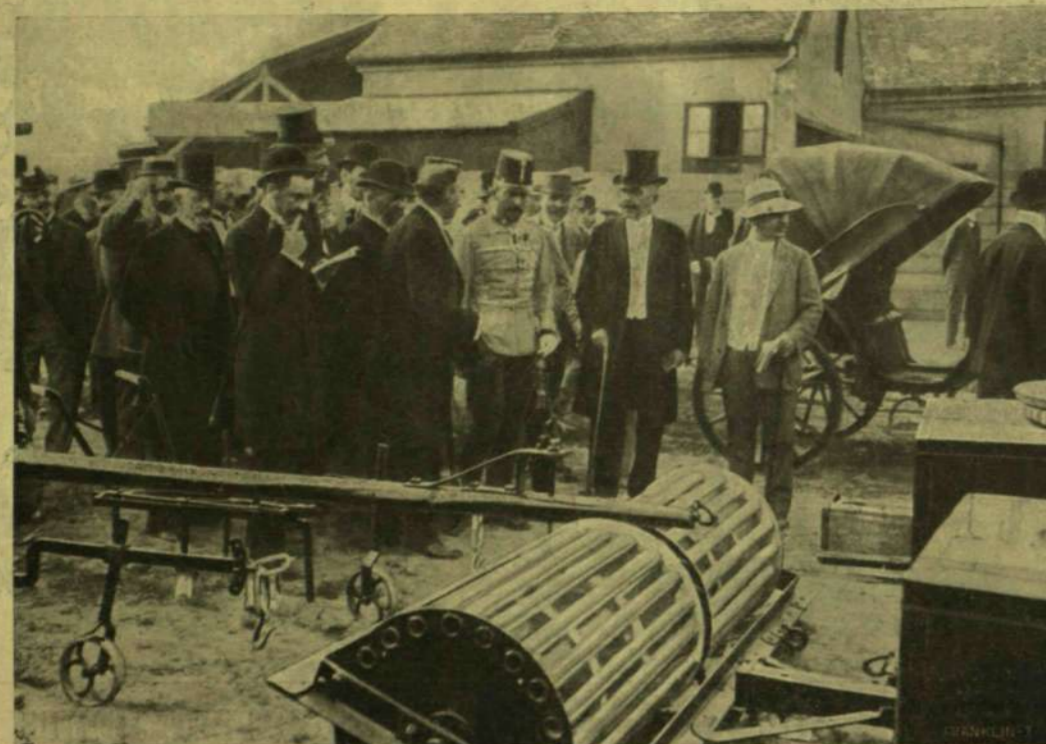
A KI LÁTTA az ideai tenyészállatkiállítást, mind azt mondja, hogy ilyen még nem volt Magyarországon. Az ekképen nyilatkozik természetesen legnagyobb részt arra gondolnak, hogy háromezret meghalad számú kiváló tenyészállatot nem lehetett még eddig együtt látni a Tattersall területén. Kétségtelenül igazuk is van ezeknek az uraknak, mert hiszen 3826 állatot olvashat össze a türelmes érdeklődő a kiállítás sátorábrában. A lovas

ember 143 szebbnél-szebb hidegvérű lóban, a szarvasmarha-tenyésztő 1685 szép szarvasmarhában gyönyörködhetik és a kit a juh-vagy sertésenyésztés érdekel, 1054 birkában és 944 rőfögő jószágban gyönyörködhetik. De más, mélyebben járó gondolatok is kelnek az állatkiállítás nagy sátorábrában láttára. Ön-kénytelenül emlékkünkbe nyomulnak a mi drága Herman Ottónknak örök becsű fejtegetései, a melyekkel a magyarok nagy ösfooglalkozásáról írott legutolsó nagy munkájában arra a szoros kapcsolatra hívja fel a közfigyelmet, a mely az állattenyésztés és nemzeti fejlődésünk kö-

zött fennáll. Ki ne fogadná el ezek után természetesen igazsággal, hogy a szabadban tanyázó, hideget, forróságot, árvizet és szárazságot minden védelem nélkül álló marhával foglalkozó nép csak edzett, igénytelen és minden viszony-talán bátran szembeálló erkölcsű lehetett? Ki ne találná természetesen, hogy az ilyen állatokkal bánó marhajárból a nemzeti védelemnek olyan kemény harcossai rekrutálódhattak, mint a hajduk, a kiknek nevét Takács Sándor érdemes történettudósunk egyenesen a német szájjal elferdített hajtó-ból származtatja. És azután, látva az ideai tenyész-

AZ ORSZÁGOS TENYÉSZÁLLATKIÁLLÍTÁSRÓL. — MAGYAR TÖRZSGULYA. (A mesőhogyai másszirtak tenyésztete.)

JÓZSEF FÖHERCZEG MEGTEKINTI A GAZDASÁGI ESZKÖZÖKET A TENYÉSZÁLLATTIÁLLÍTÁSON.

állatkiállítás, ki ne gondolna arra, hogy az ilyen állatok tenyésztésének nyomán mennyire más, mennyire modern, békés, de annál hasznosabb harcossai fejlődnek ki a nemzeti kultúrának. Ezeket az állatokat már istállóban, és pedig tiszta levegőjű istállóban kell tartani, tisztogatni, kefélni. A takarmányát sem keresi már meg ez a marha, hanem úgy kell neki gondos és számítással termelni, sőt, mint a korpát, olajpogácsát és efféléket, gyárból vásárolni. De azután másféle is ennek a marhának a jövedelmezése. A szarvasmarha hasznában nagy szerepet játszik a mindennap adott tej, s a belőle gyártott sokféle termék. A levágásra szánt állatokat nem harcziás legények tömege hajtja száz meg száz mértföldekre, hanem kényelmes vasúti kocsí viszi. Az értékes jószágok az egészség dolgában sincsenek a sors szeszélyére bízva. Egy sereg fizetett állami állatorvos ügyel rájuk és előkelő országos tisztviselők meg diplomáták mozgósulnak időnkint, hogy az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ezidei tenyészállatkiállítása egy hatalmas részletét mutatja be az új, a modern Magyarországnak. Elvégre nem lehet tréfára venni, hogy ha sok komoly politikuskunkat, a kiket elkedvetlenített a magyar politikai helyzet mostani meddősege, valósággal új energiával töltött el az ideai állatkiállítás sok tanulsága. A mit ez a kiállítás mutat, az komoly és nehéz munka, melynek új fogásait és tennivalóit aránylag rövid idő alatt kellett elsajátítani s hasznosítani. Ékes szóval biztat bennünket ez a kiállítás, hogy ne féljünk a népek modern gazdasági versenyében való küzdelemtől. A mit más békében és harcban szerencsésebb, századokon át fejlődő népek megcsináltak, meg tudjuk csinálni mi is. Így például nem egészen egy emberöltő alatt, tisztán állatállományunk átalakításával milliárdokkal szaporítottuk meg nemzeti vagyonunkat, s megvetettük az alapját annak, hogy a világ állattenyésztő és állatipari érdekeltségének legelső sorába jussunk.

A vezető szerepet az ide vezető nagy munkában a kormány és néhány nagybirtokosunk játszotta. Darányi földmívelésügyi miniszter meglepéssel láthatja, hogy az a buzgalom, a melylyel hivatali elődeinek az állattenyésztés fejlesztésére irányuló gyenge kísérleteit nagyarányú tevékenységgé fejlesztette, bőséges gyümölcsöket hozott. Széll Kálmán ráóti állatgazdaságának csodájára járnak a külföldi szakértők és a modern szarvasmarhatenyésztés ós-

forrásának, Svájcnak szaktekintélyei szívesen ismerik el e kitűnő magyar embert mesterüknek. Az állattenyésztés mostani nagy modern munkájában már megillető nagy részt vesznek a kisgazdák is. Az állatkiállítás egyszerű parasztemberek olyan példányokkal jelentek meg, a melyek becsületére válhatnak bármely nagybirtokosunk pénzével és drága szakértelemmel vezetett istállójának. Az az anyag, a mit Széll Kálmán és társai, a nagybirtokosok és nagytenyésztők évről-évre produkálnak, nem veszett kárba, hanem főleg a Darányi közvetítésével a földmivelő nép kezére jutott, úgy, hogy ma már népies állattenyésztésünk nagy része is modern európai színvonalon áll. És ez a kedvező ítélet nemesek a nyugati fajta tenyésztését illeti meg, hanem a hazai fajtaét is. A magyar fajta szarvasmarhát, a kondorszerű magyar sertést ma szintén kitűnően javított állapotban találjuk, nemesek a nagy uradalmakban, hanem a földmivelő nép kezén is. Az állattenyésztés hatalmas iparágaknak ad létet. A falusi tejszövetkezetek száma hétszáz körül van, a melyek a tejből több mint tíz millió korona jövedelmet adnak a tagjaiknak. A magyar vaj előállításával és kivitelével hatalmas vállalatok foglalkoznak. Az ország délvidekén terjedő hússertés-tenyésztés a hentesárúk nemzetközi piacán fog nekünk jelentékenyebb szerepet biztosítani. Az állattenyésztés melléktermékeinek, a bőrnek, szőrnek, sörtének, szarunak, beleknek, csontoknak ipari hasznosítása szintén egész sorát foglalkoztatja a nagyobb vállalatoknak. Alig van olyan ága közgazdasági életünknek, a melyen ne volna érezhető fejlődött állattenyésztésünknek áldásos hatása. És érdekes volna kinyomozni, hogy a magyar takarékpénztárakban levő harmadfél milliárdnyi takarékbetétnek milyen része származott az állattenyésztésből, s mennyivel gyarapodik évente az állattenyésztés révén. A vizsgálódás eredménye bizonyosan igen nagy összegeket adna.

Hát bizony a magyarok nagy ősfoglalkozása, a pásztorokodás, modern állattenyésztő foglalkozássá alakult át. És a ki teljes képet akart szerezni az átalakulás közgazdasági következményeiről, ellátogathatott a múlt héten lefolyt nemzetközi tejjgazdasági kongresszusra s a vele egyidejűleg nyitva állott nemzetközi tejjgazdasági kiállításra, a hol élő szóból, statisztikai kimutatásokból tájékozást szerezhetett a felől, hogy az állatgazdaságnak csak egyik részlete, a tejtermelés, mennyi sok száz millióval gyarapítja évente a nemzetek jövedelmét. E sorok keretében mi ezekre a részletekre nem terjeszkedhetünk ki. Nehány képet adunk az ideai állatkiállításról, egyébként pedig figyelmebe ajánljuk az érdeklődőknek azt a sok értékes füzetet, a melyeket Darányi földmívelésügyi miniszter és az Országos Magyar

Gazdasági Egyesület bocsátott a közönség rendelkezésére a magyarok nagy ősfoglalkozásának mostani nagy ünnepnapjai alkalmából.

—h/f.

AZ ÉN SZOMORÚ RABSÁGOM.

Zimankós tél múltán kikelet van újra,
Minden nádi veréb csirpeli, fújja:
Hallom, egyre hallom, mégse láthatom.
Vajjon mibe lássam jöttét a tavasznak?
Mely egykor viruló színekbe' volt gazdag,
Ma már egyiképké mindent szürkéségbe von,
Itt a városom.

Olyan ez a város, mint valami börtön,
A hol éjem, napom nagyszomorún töltöm
S akármerre nézek: kő és vasbilincs.
A hol híre-hamva sincs az üde zöldnek,
Sötét aszfaltkéreg vérteti a földet.
Min pázsitot vennél — jaj, tenyérnyi sincs —
Hol van az a kincs!

A börtön fölé a sűrű, vastag ponyvát
Füstölő kémények buzgón szövik, fonják
S elvész az ég kékje s kialszik a nap.
Meddig a szem ellát, körös-körül körbe
Hiú, dőre módon a magasba törve,
Zsarnok örül zordon házak állanak,
Mint börtönfalak.

Egy-egy utca végé, mint a rácsos ablak;
Roppant kötömbökre sűrű rostélyt szabnak
A villámsodronyok zúgó ezrei.
S hasztalan, menekvés nincs e bús rabságban
S a nehéz vasajtó tán ki sohse tárul.
Hej, pedig lelkeket a vágy égeti,
Hogy repülne ki.

Honnan elszakadtam, mint levél az ágtúl,
Az én szülőföldem, a kies Dunántúl,
Szerelmes szívemmel egészen enyém.
A hol a Balaton, Duna s Dráva habja
Ma is még az ősi dalokat zúgatja,
Zengő hegyek alján, lankás völgy ólén
Ott születtem én.

Hol a Mecsek alján kékek a virágok,
Arra Baranyába; hol most ritkán járok
— Néha álmaimban — nem mint hajdanán.
Repkénybe szőtt ódon vár alá, kis házba
Néhanap fáradtan visz a lelkeim álma
S mint hajlós venyige, úgy hajol reám
Az édesanyám.

Hol eszdesen terül az erdő Ormányság
— Nyílt, őszinte népe bennem leli mását —
Elcsapong a lelkeim, ha megejt a vágy.
Melynek édes, bús fűz villog a borába,
Fehér puha kenyéret terem a hegy lába;
Kemény a márványa, a szellője lágy
S lelkeim odavágy.

Hol nem kőszénfüstös gyári lángok égnek,
Az én lelkeim, mely föl büszkén csap az égnek,
Szabadon lobogó pásztorrakta tűz.
S valamelyik vérem ott a berkek mellett
A dús gyepet járva tán nyájját terelget,
Furulyáját adta a szomorú fűz
S lepkét dallal űz.

S itt a kővárosban vad gyári robotra
Az én szilaj lelkeim mégis be van fogva
S nótát neki nem a pásztor síjja fű;
Éles gyári kűrt bűg reggelre, estére,
Ha mikor kezdődik s a robotnak vége.
Lelkeim ilyenkor két szótlan ború,
Méla, szom: rú.

Megérzi a jó bor pincze-börtönében,
Ha a gerezd érik kűnt a venyigében.
Lelkeim megérzi s zsebb hazába von,
A hol már tavasz jár, a mező s rét zöldül,
Nyílnak a virágok s élet tör a földből;
Róna s bérez szállódik s a már-virányodon
... Én csak álmodom ...

Haraszthy Lajos.

A TATTERSALLÉAN RENDEZETT TENYÉSZÁLLATTIÁLLÍTÁS EGY RÉSZLETE.

EGY ÖREG HÁZRÓL.

Rozoga, sánta, kopottas székek,
Barna gerendák, homályos tükörök:
Vágyom közeledek ...

Mosolygó szívvel gondol az rátok,
Kit odavertek kavargó, színes
Élethullámok.

Áldott békecsig nyugalma, csöndje
Fehér falakról, fakó tükörből
Bólint, köszönt le.

Öreges finom parfümje árad
A gyöngödségnek, a szeretetnek,
A tisztaságnak.

Álmok suhannak tévova szárnyon ...
Mind ott álmodtát valaha őket
A vén diványon.

S a kit igába hajtott az élet:
Ünnepnapokra, bús áhitattal,
Mind oda tér meg.

Hogy ernyed, fázós lelkét befödje.
Lágyan borítsa álmodni hívó,
Babonás csöndje.

Szomorú szívét ott mindig várja
Egy öreg szívnek, egy igaz szívnek
Halk muzsikája.

... Barna gerendák s két fakult ablak
Mennyi sok kincset rejtenek titkon
És mennyit adnak!

Rozoga, sánta, kopottas székek,
Mosolygó szívvel gondolok rátok:
De jó is néktek! ...

Nil.

A FEKETE VÁROS.

REGÉNY.

(Folytatás.)

Irta MIKSZÁTH KÁLMÁN.

— Elég volt már. Pihenjétek meg legalább.
A legény eleresztette erre a szóra az öreg
urat és így szólt, libegve, mint egy kifáradt
gunár.

— A tekintetes úr talán vasból van.
Röstelkedve mondta, a miért nagyon meg-
sajnálta a jólelkű vitéz Esze.

— Nem mindig az a legény, édes fiam, a ki
űt, hanem az, a ki állja. No már most kös-

sünk békét, mert bizony nem vagyok én vas-
ból, én is elfáradtam, mondhatom, derekasan
meggyomroztál, hanem azért úgy veszem,
mintha te ütöttél volna földhöz és megadom
az egy akó bort. (Az alispánhoz fordult.) Hogy
adsz el nekem egy akó bort?

— Bort én nem árulok. Hát ezen a czímen
nem lehet. — felelte az alispán. — Hanem
azon a czímen boldogulhatsz, hogy Görgön a
vendég parancsol.

Erre aztán megkapta a kasznár a parancsot,
guritson ki a pinczéből az armádiának egy akó
bort. Lett hát dinom-dánom, a melyben azon-
ban éppen a nap hőse, Bibók uram nem vett
részt (ürügyül adta, hogy a feje fájt), pedig az
volt az ok, hogy mialatt a vendég urak ebéd-
nél ültek, azalatt újból két boeskoros nemes
kereste őket: Kolesórol Piry István és a lo-
soncezi születésű kalandos Liskay János, a ki
Dolyánban egy öreg asszonnyal él vadházas-
ságban. Ugyanaz a vén zsvány ez, a ki báró
Károlyi Pistát támasztotta fel halottaiból.*

Bibók uram felöltvén az orgonabokorba du-
gott ócska ruháit, egyenesen beosont a vendég-
szobák folyosójára s ott négykézlábra állva,
bebújt egy kormos kályhalyukba. Itt volt a ven-
dégek egymásra nyíló szobája, melyet egy irdat-
lan közös kályha fűtött. Bibók elővette vésőjét s
a kályha mind a két oldalán lefeszegtetett egy-
egy cserépkocskát, hogy ha akármelyik szobá-
ban tárgyalnak majd az urak a dolyáni és a
kolesói nemessel, kivehesse a beszélgetésüket.
A két nyílás elég levegőt adott neki, úgy, hogy
az állapot nem volt éppen tűrhetetlen, ámbar
keleti kényelemnek sem lehetett volna nevezni,
minthogy ezt a két szobát a januári értekezlet
óta nem fűtötték, egy anyakutya foglalta el a
kályhalyukat, ott neveli a kis kölykeit. Azok
ugyan vakok még s azt is hishetik, hogy Bibók
az anyjuk, de ha az igazi kutya találna most
jönni, olyan morgásokat vinne véghez, hogy
igen könnyen rávezetné valakit a kénkedésére,
a mit föl nem venne Bibók uram egy országért,
de egy értékes titokért mégis csak megkockáz-
tatja. Nem volt tehát a helyzet veszélytelen.
A mellett nagyon sokáig kellett várni. Az Isten
verje meg a hosszú ebédjeivel az a Marjáknét.
De végre tip-top, jöttek az urak, halkán föl-

lélekkelt s lazán odatapasztá a koczkákat, pi-
eziny, észrevehetetlen nyilást hagyva. Az egyik
nemes is bejött velők, a másik künn csoszog-
gott az ambituson, ezt tisztán kivehette Bibók.
Ott járt fel s alá a kályhalyuk mellett.

Halkan beszélgettek bent, vagyis nagyon
megtompította a hangokat a kályhafal, épen-
séggel nem lehetett hallani, miről beszélnek,
még az se volt megkülönböztethető, hogy ki
beszél. Bosszúsán látta, hogy nem ér czélt,
szívesen vonult volna vissza, de nem volt rá
mód, míg az egyik nemes künn tartózkodik.
Most azonban egyszerre fölemelte a hangját
Esze Tamás uram s minden szó tisztán kezdett
hallatszani:

— Én, Piry István ...

Úgy látszik, elolvastam valamit.

Egy fahang utána mondta, a mint követ-
kezik:

— Én, Piry István, esküszöm az egy élő
bizony Istenre, hogy felső-vadászi Rákóczy
Ferenccet uramul esmértem, ő neki meghodo-
lok s fejem fennállásáig éjjel és nappal min-
den parancsolatjának engedelmeskedem. Zás-
láját, melyet az magyar hazának közszabad-
sáágáért fölemelt, soha el nem hagyom, lelke-
met sem a német, sem semmi ördög incsel-
kedéseinek, csábításainak által nem adom. Az
egy élő bizony * Isten engem úgy segítjen.

Most aztán mindent tudott Bibók uram,
a mit akart, s mikor az esti szürkületnél fel-
szedelőzködtek a vendégek s minden marasz-
talások daczára útrakeltek, alig bírta magát
féken tartani, hogy ki ne kiáltssa, a mit látott
és hallott. Azt hitte, a mellét lyukasztja ki,
ha tovább benne marad a szó. Elmenekült a
kertbe maga elől, hogy ott senkivel se talál-
kozhassék, mint a tébolyodott nyargalt föl s
alá a ribiszke- és piszkebokrokkal szegélyezett
utakon; szerencse, hogy nem találkozott ott
Apró urammal vagy valami gyomláló szolgáló-
val, mert mentem elmondta volna, hogy mit
tud. Irigykedett a falombokra, melyek susog-
tak neki, mintha ők tudnának valamit, holott
ő tud valamit, de nem mondhatja el a falom-
boknak. Apránként csillapodott közlekenység
viszketegsége s némi filozófiálásnak adott hely-
lyet. Ez a titok ér valami. Sőt bizonyára sokat

* Egészen külön történet, a mely annak idejében,
1700 körül, évekig lázban tartotta egész Magyar-
országot. Sajnos, de ezt majd csak a «Fekete város»
után beszéltem el. M. K.

* Az egykorú eskünek ez a szövege azt látszik
mutatni, hogy a «bizony» szó az «igaz» szó helyett
használtatott régebben, csak idők folytán lett pusztán
igenlő értelme.

SIMMENTHALI BIKÁK A JURY ELŐTT.

ér, de csak addig, míg másnak el nem mondom. Világos tehát, hogy hallgatnom kell. Úgy ám, okoskodott tovább, csak hogy ha senkinek se mondom el, akkor magától is kipattan, mert azt a puskaport nem azért viszik, hogy mákos metéltet szórjanak meg vele. Világos tehát, hogy beszélnem kell.

— Hm, — fűzte a gondolatait azontúl is Bibók, — el kell beszélnem, de kinek? Mert ha az apámnak mondom el a titkot, annak az ugyan nem ér semmit. A feleségünknek még kevesebbet. Ez a titok egy embernek érne sokat, de az messze van innen és ahhoz nehéz bejutni. Az a császár. Az egy zsák aranyat adna érte, meg egy várat, vagy talán egy tábornoki süveget, egy igazi tábornokit.

Izzó volt a nagy feje, mint a bögre, melyet nagy lángok nyaldosnak köröskörül. Különböző tervek forrtak benne. Így találta önmagát tépelődésben a késő este is, mikor az örökét felváltotta. Ez mindig az alispán lefekvésénél szokott történni. Ilyenkor közönségesen rövid jelentést tett, hogy a kapuk rende-

MANGOLICZÁK WERTHELMSTEIN ALFRÉD CZÉHTELEKI TENYÉSZETÉBŐL.

HAZAI FÉSŰS BIRKÁK KOVÁCS ÁKOS KISKARAI TENYÉSZETÉBŐL.

AZ ORSZÁGOS TENYÉSZÁLLATKIÁLLÍTÁS RÓL. — Jeltő Gyula főlvételei.

sen be vannak zárva, a toronyór helyén van és semmi gyanusat nem látott. Úgyszintén a faluban czirkáló «testőrök» sem vettek észre semmi említésre méltót. Ma is megtette a szokásos jelentést, hogy Görgő körül minden csendes, de nem állhatta meg, hogy hozzá ne tegye: «ha volt is valami gyanus, az már megszűnt.» Ez csak úgy akaratlanul csúszott ki a száján, de az alispán meghökkenve emelte rá fürkésző tekintetét.

— Mit vartog? — mordult rá kurtán.

Bibók zavarba jött, keresett valami okos visszavonulást, de nem talált, hát végre is kilocsantotta:

— Mit gondol a tekintetes alispán úr, mit vitték a tekintetes Esze uramék azokban a ropant ládáknak?

— Hogy azt mondják, valami férjhezmenendő asszonynak a staffirungját.

— Meglehet, csak hogy annak az asszonynak már van egy ura.

— Micsoda? Hát ismeri?

— Eleget szeretkeztem már vele.

— Bibók, Bibók, ne legyen szemtelen!

— Sőt azt is mondhatom, hogy a végén is

jelentés lett volna, nem árulkodtam, most, mikor már csak értesülés, nem titkolom.

— No hát nagy bolondot tett kend, — szólt az alispán, némileg megjubászkodva, — talán igaz is van, hanem most már se pihenés, se vakaródzás, lóra minden ember, utol kell őket érni. Még nem lehetnek nagyon messze!

De bizony csak azért is megvakarta a fejét Bibók.

— A kutyafáját! Mind szanaszét vannak a legényeim a faluban, szombat napja lévén.

(A görgői nép sokat adott hajadonainak jó erkölcsi hírére s a héttől csak egyetlen este, szombaton volt szabad a lányos házakhoz bekukkantani a legényeknek, hanem ez aztán kiadós látogatás volt, mert úgy illett, hogy hajnalhasadáig ott maradjon a legény a leánynál, lassú suttogással űzve el unalmat, álmat egymás szeméről, közvetlen egymás mellett ülve az ágy szélén, a mi csak elég nagy kísértés volt az öregek hortyogásának szelid zenéje mellett.)

— Majd összejönnek. Meg kell fujatni a kürtöt, vagy félrevern a harangot a toronyban.

Elég volt a kürtíváltság. A legaluszékonyabb

HÁROM ÉS FÉL ÉVES SIMMENTHALI BIKA JÓZSEF FŐHERCEG ALCSUTHI TENYÉSZETÉBŐL.

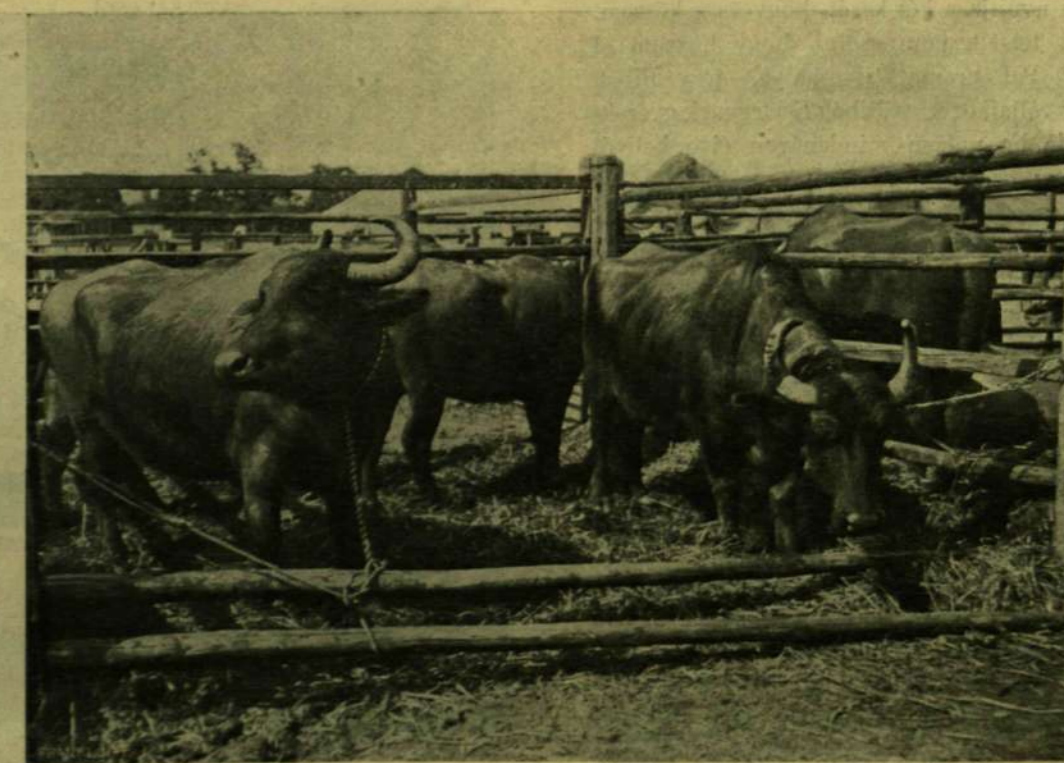

KARAKÜL JUOK KECSKEMÉT VÁROS GUBACSI PUSZTAI TENYÉSZETÉBŐL.

kutyák is fölriadtak a falusi udvarokban s ugatni kezdtek, az ugatásra viszont a suttogó párok figyelme fordult kifelé s hallván a csendes éjben a szokatlan bűgást, melyen ezt a tót szöveget fújta ki a toronyór a bástyán:

Talpra katonák!
Fel a dolmányt,
Fel a tarsolyt,
Fel a kardot,
A karabélyt, a karabélyt.
A karabély is csak elfér,
De ha lehet, hozzátok el
A pálinkás butykost is.
Mert a butykos a csatán,
Annyi, mint a kapitány.

Bibók tudott fegyelmet tartani. Görgy magára rángatván ruháit, személyesen jött ki az ambitusra, meggyőződni, ha minden rendben megy-e. Megelégedetten tapasztalta, mily gyorsan szállingóznak a zsoldosok. Leghamarabb termett ott a két fiatal Bibók, meg is dicsérte őket, a fúrge Főris Pista úgy rohant be az udvarra, hogy a sarkantyús csizmáját a hóna alatt hozta (hogy honnan jött, nem tudták tőle kivásalni), a vastag nyakú Holub Gergely már messziről ordította: «Hic sum domine colonellus.»

BIVALYOK SOMSSICH MIKLÓS SAÁRDI TENYÉSZETÉBŐL.

AZ ORSZÁGOS TENYÉSZÁLLATKIÁLLÍTÁS RÓL. — Jeltő Gyula főlvételei.

Egy-kettőre megnépesült az udvar, mind ott nyüzsgött, csak éppen Hantos Józsit nem lehetett életre fellocsolni, holtrészegen feküdt a pajta alatt, egy öreg bundán.

— Nyergelni, nyergelni! — hangzott a Bibók vezényszava.

Lámpások fénye tündezett fel imitt-amott, mintha apró csillagok sétálnának a tüsszögő lovak körül. A Bibók paripáját, a Gunárt is kivették. Akkor jutott eszébe, hogy voltaképpen mit is kell hát ő neki csinálni.

— Nini, hiszen még nem is tudom a tekintetes úr parancsolatját.

— Hát még nem mondtam? — csodálkozott Görgy.

— Lássá, az eset engem is megzavart, mert sok tekintetben nagy horderejű. Csinyján kell vele bánni. Azért tehát tapintatosan viselkedjék kegyelmed. Addig megy, a míg utol nem éri Esze uraimékat; ha a keresztutaknál tudakozódnak, el nem téveszthetik az irányt, ha azonban ez kétségesé válnék, kétfelé szakadnak, azért közölje akaratomat a többiekkel is, hogy tudják, mennyire szabad menni. Hajnalig, azt hiszem, utoléri őket

Modern tejjgazdasági eszközök.

valahol, s akkor egyszerűen elfogják a bányát és visszahozzák, kiméletesen, baja ne történjék, azt mondom: Jó lesz mindjárt egy fölnyergelt lovat vinni a számára, az én hátsólovamat, a Kuvikot.

— Hát Esze urammal és a társzekerekkel mi történjék? — tudakolta Bibók.

— Semmi. Azokra nézve nincs intézkedés. Esze uramat és a társzekereket hagyja kegyelmed, menjenek Isten hírével a sorsuk elé. Ért engem?

— Értem, hm, mi volna benne, a mit nem értenék? — felelte Bibók, de látszott az elkényszeredett, elnyújtott hangján, hogy nem egészen érti, mi van a rendelet háttérében.

— Mert lássa, a sors a tennivalóban talán egy kis kijavítást, módosítást eltűr az emberektől is, de hogy az egész gyeplőt kivegyék a kezéből, azt talán mégse tűri.

— Szóval nem akar a tekintetes úr egészen beleavatkozni a dologba.

— Úgy van. Teljesen eltalálta.

— Hanem hát ez még sincs jól kigondolva, mert Görgey János úr nem az az ember, a kinek én azt mondhatom, tessék most már én velem hazasétálni, mire aztán engedelmesen ide nyújtja a két kezét, hogy összekössem. Ha azt tetszik parancsolni, hogy hozzam el Görgey Pál uramat élve-halva, arra Bibók György vállalkozik, az Bibók Györgynek gyerekjáték, de ha nekem mindenáron élve kell őt elhoznom, ez már szövényes mesterség. Élve még egy egeret is nehéz elhozni, — ha csak nem macska az ember. Görgey János úrnál karabélyt láttam, kard is van ott a saraglyában alkalmasint, már pedig, ha engem egyszer megtámad, én nem az az ember vagyok, a kivel paczkálni lehet, minélfogva aztán én semmiért jót nem állhatok. Halál fia az, a ki engem érint, ha selyem pelenkában ringatták is. Azért arra kérem a tekintetes urat, tessék nekem ezt az elfogatási rendeletet írásban adni, hogy ő is elolvashassa.

— Ebben igaza lehet, — hagyta rá az alispán, bement az írószobába s sajátkezűleg írta meg az elfogatási parancsot.

Mire kijött vele, már akkor lovon ült a legénység. Még egyszer magához intette Bibókot.

— Itt van az írás, ezredes. Járjon el okosan és főleg tartsa pórázon a nyelvét. Élő embernek ne szóljon arról, a mit most még csak ketten tudunk.

Azután egy zacskó tallért adott át neki, mondván:

— Monéta is kell a hadviseléshez, majd pontosan beszámol róla kegyelmed.

A hold sarlója fölbukkant a dombon, a Válayék kukoricaszárítója mögött, a kakasok kukorékolni kezdtek, távol a határban egy bölömbika hangja verte föl a csendet. A hatalmas tölgykapu megcsikordult sarkaiban és a lovasok elnyargaltak.

Görgey megkönnyebbülten tért hálószobájába, de a mint vetkőzödni kezdett, újra megcsikordult a kapu s lódobajt hallott az ablakok alatt.

— Eredj csak ki Preszton, nézd meg, mi történt?

Preszton nagyon sokáig nem jött, a mi bosszúsága tette, már épen egy ajtóort akart elszalasztani érte, midőn előczammogott.

— Úgy jársz, mint a rák az élesztővel, — förmedt rá haragosan. — No, mi az?

— Staféta Osgyánból.

A Görgey szíve hevesen kezdett dobogni.

— Mit akar? — kérdé mohón.

Svájci sátor, háttérben a régi tejjgazdasági eszközök.

NEMZETKÖZI TEJJGAZDASÁGI KIÁLLÍTÁS A VÁROSLIGETI IPARCSARNOKBAN. — Jelfy Gyula felvétele.

— Levelet hozott, — felelte Preszton ki-térően.

— Hát add ide, — szólt idegesen.

— Nem hozhattam el, mert még előbb meg kell füstölni.

— Hol az az ember?

— Az embert is meg kell még előbb füstölni.

— Nem tudsz egyszerre kirakodni, te tök-tűz? Hát mért kell a csatlóást megfüstölni?

— Mert hát izé... most az izé, hogy azt mondja, a pestis csintalankodik Osgyánban.

A rémület halotti sápadtsága borította el az alispán arcát.

— És hogy, instálom, a nagyasszony, Darvasné nagyasszonyunk meg is halt immár jenne, Isten ő szent arcuzata fényeskedjék neki.

A nagy bronzes ember, mintha taglóval ütötték volna le, összeesett, melléből fölszakadt a jajszó s szemeiből megeredtek a jószág patakjai.

(Folytatása következik.)

AZ INSURREKCIÓ JUBILEUMA.

A Magyar Történelmi Társulat és az 1809-iki nemzeti felkelésben résztvevő vármegyék ünnepélye ülti fel a napoleoni hadjáratoknak azt a magában véve nem nagyfontosságú, de magyar szempontból igen nagy következményekkel járó epizódját, mely az osztrák-francia 1809. évi hadjáratokban győri csata néven vált nevezetessé. Soha csatavesztés nem zúdított annyi gunyulódást és rágalmat a csatavesztőkre, mint az 1809-iki június 14-iki győri ütközet. Még évek és évtizedek múlva is kedvét találta benne a közönség egyik-másik rétege, hogy az insurrekcionális nemesiséget mindenféle koholt, alaptalan és csak kis részben jogosult gunyarádattal nevétségessé tegye s úgy tüntesse fel az ütközetet, mint valami komikus kalandba fult botrányt, melynek szereplői egyenként és általánosságban rászolgáltak arra, hogy az utókor előtt nevétségbe kerüljenek.

Nem szabadult aztán meg a kiméletlen és igazságtalan ítélet alól még félszázad múlva sem az egykorú insurrekció s olyan emberek is, mint Petőfi, hatása alá kerülve a mult század negyvenes éveiben is még szál-longó mende-mondáknak, nem tudtak látni mást a győri ütközetben csufos kudarcnál, melyet a nagyszájaskodás, ellenben a kevés virtus hozott a nemzetre. Ha valójában úgy lett volna a dolog s ha a győri csatavesztést

tényleg a nemesi sereg magatartása okozta volna, akkor még csak hagyján lenne a vádaskodás. De sokkal nagyobb eselszövények és machinációk okozták ezt a kudarcot, mint abban az időben bárki is, a bécsi politika mesterkedéseibe bele nem látó magyarok közül, gondolta volna.

Bécsben már 1808 végén tisztában voltak vele, hogy az osztrák-magyar hadsereg Napoleon ellen a hadjáratot rövid idő alatt megindítja. És azzal is tisztában voltak, a mit különben a magyar országgyűlés is tudott, hogy a nemesi felkelő sereget a határok és a belső terület védelmére mozgósítani kell. A mult század eleji vérendszterben a nemesi insurrekció ugyanis a 48-diki nemzetőrségszervezetnek vagy a mai honvédségnek, jobban mondva a népfelkelésnek felelt meg. Az országon kívül a nemesi sereg nem tartozott harezolni s már az 1492-iki XVIII. törvény-cikk kimondotta, hogy a király az országhatár és a belső terület védelmére csak akkor hirdethet általános felkelést, ha a főurak és

olyan századok, melyek még ruhával sem voltak kellőképpen ellátva. Ferenc császárt a bécsi haditanács bizalmatlanná tette a magyarok iránt. Azzal a mesével ijesztette, hogy nem tanácsos a magyarokat tömegesen fegyverbe hívni, mert az uralkodóház ellen támadhatnak. S hogy a király bizalmatlanságát még inkább növelje, olyan híreket terjesztett, mintha a magyarok elszakadni akarnának a birodalomtól és a nádort óhajták királyuknak megtenni. Terjesztették pedig ezeket a koholmányokat akkor, mikor a Napoleon proklamációját még csak feleltre sem méltatta a nemzet és az uralkodóházal való szolidaritásának demonstrálásául tömegesen gyűlt össze a győri táborban, hogy Napoleon hadaival szembe szálljon.

Az osztrákok roszakaratu gyanúsításai és támadásai azonban még a győri táborban sem szűntek meg. A hadvezetőség kivitte, hogy a nádor helyett János főherceg vezényelte az insurrekciót s magyar tisztet helyett, a hol csak lehetett, osztrákokat alkalmazott. A tábori

király vezetése alatt, a ki Bécsujhelyből Sopron, Kőszeg, Szombathely városoknál át Sárvarnak tartott s itt egyesült Macdonaldnak a Rába mentén felvonuló hadtestével s innen együtt folytatták utjokat Pápán át Győr felé. Június 14-ikén mind a két sereg találkozott. A francia haditerv szerint a centrum arctámadást intéz Megyer és Szabadhegy ellen. Ugyanez a jobbcsarny átkaroló támadással az osztrák-magyar felállítást haloldalába tör, a balszárny pedig Laoriston tábornok parancsnoksága alatt a Győr mellett levő erődített tábor veszi ostrom alá.

Az osztrák és magyar sereg ezalatt a Megyer-Szabadhegy vonalat szállotta meg az erődített táborra támaszkodva, melynek védelmét Mesko vezérőrnagy vette át. A támadást a francziák kezdték a centrum előretolásával. A sorgyolagság és a felkelő csapatok heves tüzzel fogadták a francziákat, mire azok visszavonultak. Nemsokára azonban két újabb hadosztály bevonásával a francziák másodsorolták előre a középhadat, tüzérségük erős

ÁRADÁSKOR. — Pataky László rajza.

a király seregei nem volnának elégségesek az ellenség visszaverésére.

Az insurrekció mozgósítását a bécsi hadvezetőségnek korán el kellett volna tehát rendelnie, hogy a csapatok harcckésztségét a lehető legjobban kifejlessze. És ugyanez gondoskodnia kellett volna arról is, hogy a mozgósított lovas és gyalogszapatok teljes fegyverzettel és felszereléssel elláttassanak. E helyett a hadvezetőség olyan későn intézkedett a mozgósítás elrendelésére, hogy a csapatok nagy része a legtökéletlenebbül volt felszerelve. Ismeretes az Alvinczy generállal összefüggésbe hozott történelmi anekdota, melynek hőse, a győri táborból menekülő tisztvidéki insurgens, keserű panaszszal lépett a generális elé s odavágta a puskáját, mondván: «süsse meg kend ezt a kis puskát, se taplója, se kovája.»

Nem ez volt az egyetlen eset az 1809-iki insurgensnek hiányos felszerelésére. A lovas-ság, úgy a hogy még csak el volt látva fegyverekkel, de a gyalogságnak még a csata napján is hiányzott a felszerelése s voltak

élet előkészületei alatt állandó volt aztán az osztrák és magyar tiszték között az ellenségesség. Az osztrákok gúnyos, majd sértő megjegyzések között szóltak a felkelő csapatokról, melyeknek nagy része még a legszükségesebb katonai gyakorlatokba sem volt beavatva, mert kiképezetéseket épen a bécsi hadvezetőség odátartta el. A magyarok természetesen nem túrték az osztrákok gunyulódásait, úgy hogy napirenden voltak a táborban a párbajok s egyes csapatok között nyíltan kitört az osztrák tiszték ellen való elégedetlenség. Ilyen állapotok és hangulatok között köszöntött be végre a június 14-iki nap, mikor a János főherceg vezényelte alatt álló osztrák csapatok és az insurrekció Győr előtt állást foglaltak.

A győri csatára, mint azt később emlékirataiban beismerte, Napoleonnak nem volt semmi szüksége. Olyan epizódikus jellegű volt ez a hadjárat, hogy döntő eredményt egyáltalában nem lehetett várni tőle. De arra mégis alkalmasnak mutatkozott, hogy a proklamációját elutasító magyarokkal kardjának erejét kissé éreztesse.

A francziák június 4-ikéig csak felderítő szemlélt végeztek, az előnyomulást június 4-én kezdték meg. Beauharnais Eugen olasz al-
ágyuzása mellett. Egy széles malomcsatorna mögé volt a felkelő lovasság állítva s két órán át ki volt téve a leghesebb ágyú- és puskatűznek, a nélkül, hogy a János főherceg hibás elhelyezésén valamit változtatni tudott volna. Már megvult tizedelve a felkelő sereg, mikor a Montbrun által vezetett francia lovasság az oldalába került. A meglepőleg intezett roham és az erős ágyútűz aztán annyira megrendítette az insurgenseket, hogy nem bírták magukat többé tartani és meghátráltak. A bomlás csakhamar áthatott az egész seregbe s mielőtt végső tusára került volna a sor, a győri csata már elveszett. A csatavesztés oka azonban nem a katonákban rejtett, mert az insurgens csapatok ebben a harcban is portyázó jellegű csate-paták alatt számos bravuros haditettet hajtottak végre, — hanem a gyakorlat hiányában, az elavult és hiányos fegyverekben és a hibás vezényletben. A nemesi felkelés intézményének azonban sokat értett ez a vereség. Nemsok Bécsben és a rendes hadsereg előtt, hanem itthon, a magyarság előtt is elveszítette népszerűségét. A szegény insurgens olyan alak lett, a kin még évek múlva is nevettek az emberek, a nélkül, hogy erre a méltatlanságra rászolgált volna. A bécsi hadvezetőség azonban czélját érte,

MISTRAL SZOBRÁNÁK LELEPLEZÉSE.

Minden áron lejártni akarván ezt az intézményt, melytől a monarchia egységét féltette, rágalmaival és azzal a taktikájával, hogy rossz fegyverekkel és minden előgyakorlat nélkül küldte az insurrekciót Európa akkori legmodernebb serege ellen, elérte, hogy a háború végeztével nemsokára hivatalosan is megszüntették a nemesi fölkelést. Bécsben mindenféle frivol viccek, röpiratok és koholmányok röpködtek szét, hogy a magyar insurrekció intézményét azon melegében lejárassák, de nem telt bele három hét és Wagramnál a hivatásos osztrák hadsereg az ő hivatásos főhercegeivel és tábornokaival olyan súlyos vereséget szenvedett, mely hatására nézve huzszorosan fölülmúlta a győri csatavesztés muló jelentőségű kudarcát és az osztrák birodalom épességét egész alapjaiban megrendítette.

CSITT-CSATT.

Elbeszélés. — Irta **Móricz Zsigmond.**

Mihály nagy gonddal figyelte a meritóházát. A Tisza szöke habja csak úgy sodorta bele a halat; egy-kettőre meglevevénedett a háló s Mihály tele marokkat szedte ki belőle a pompás kővér potykákat. Csak úgy duskált bennük, az apraját visszahányta a vízbe, hadd nőjjenek. Egy-két harcsa is belekerült a fogásba s nagy bajuszát módosan meresztgette; utoljára még kecsége is akadt, szép fehérhátú, karcsú kecsége.

— Hő uramisten, — kiáltott fel Mihály, — micsoda paprikás lesz ebből!

És a kicsi kis feleségére gondolt, a kivel mindenkép meg volt elégedve, már a hogy egy hónap alatt kiismerheti az ember az élete társát, de azt sehogysem szeretete, hogy az asszony nem igen kapott a halon. Hogy lehet az, hogy valaki a halat nem szereti! Két szent étel van a tiszaháton: az aratási buzapép, meg a paprikáshal. Ezt a két ételt úgy kell venni, mint az isten fő-fő jótéteményét, egyik a föld magvát, a másik a vizek áldását jelenti az asztalon. De úgy is kell elkészíteni. Vagy nagyon jól, vagy sehogy, különben szentségtörés.

Mihály tarisznyára rakta a halat, kivezett a partra, a ladikot kikötötte a vizimalom czölöpjéhez, a molnárnak bekiáltott:

— Gergő bátyám isten áldja! Köszönöm a szivességét.

— Vót legalább hasznod benne? — kiáltott ki a molnár az ablakon.

— Hát akadt egy-két kis rozsz keszeg, cigányhal, meggyász, — kurjantotta be Mihály. Nem kell azt a halászmesterek tudni, hogy milyen nagy az elnézésből engedett zsákmány. Így is szíjja a fogát miatta, de a patvarba is,

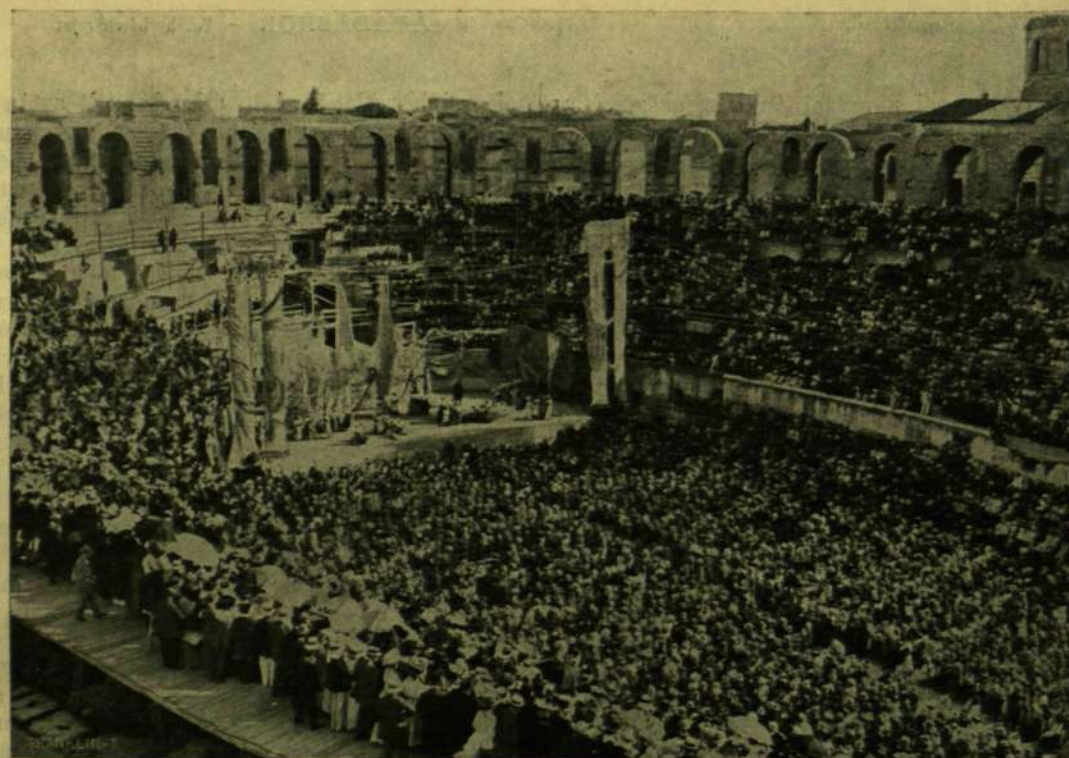
tán ő csinálta a Tiszát, hogy abból másnak nem szabad egy ebihalat se kifogni.

Vigan koczogott haza a jól megrakott vászontarisznyával s otthon maga emelt le a falról egy takaros kis fatekenőt, abba öntötte a halat.

— No hékám, — szólt a fanyar arccal néző kis feleségéhez, — ebből jó paprikás legyenek!

Az asszonyka elfordult, úgy fintorgatta az orrát, szerette volna az egész tálat kihajítani az udvarra, az urával együtt. De hát fiatal asszony nem igen mer ellene mondani a gazdájának, mert még nem tudja, mi lakik az emberben. Kivált meg hogy Mihály nem is falubéli. Más faluba való. A farsangon egy lakodalmira átjöttek a kőrödi legények, köztük volt Mihály is, akkor ismerkedtek meg. Megszerették egymást és egy-kettőre házasság lett a játékból. A lány szüleinek az volt a kikötésük, hogy Mihály ide jön lakni a faluba. Ő kész is volt rá, mert otthon ugyanis kicsi volt a ház, nagy a család, itt meg egy egész külön kis házacskát kapott az asszonnyal, mert azoknál se fértek.

De így meg az lett, hogy Mihály csak úgy vendégformán költözött be a feleségéhez. Nem volt neki semmije, még csak a ruháját is otthon fogták az öccsei számára. Ő csak egy új

A SZINPADRA ALKALMAZOTT MIREIO ELŐADÁSA AZ ARLESI RÓMAI ARÉNÁBAN.

A MISTRAL-ÜNNEPRŐL.

gubát hozott magával, meg a mi rajta volt; az asszonynak már az első héten ruhát kellett varrni az urára, ha le akarta váltani róla a szennyest. Az anyok meg azt izente a fiatal asszonynak, varrjon, nincs más dóga, ő nála még négy legény fia van, nem pazarolhat. Elég hogy kétökrös szekeret adtak a fiokkal, azt is igen megsínylik.

Lett ebből nagy harag; de az is lecsendesedett. Az asszonyka nem zúgott soká, mert látta, hogy jó puha ember az ura, persze erősen asszonykéz alá volt szoktatva otthon is. Azért még mindig csinyján kellett vele banni egy s más dologban, így a nagy halazás kedvében is, ha úgy bele volt homolva a halba!

Mihály odahátul, az ő körül talált magának dolgot, míg az ebédet főzte az asszony. Már jó délutánra hajlott a nap; a parasztember harap ha éhes, de csak akkor eszik, mikor kész az étel; csak az uraknak korog órára a gyomruk.

A paprikás nem sikerült.

Mihály kanalazta, mártogatta, nem izlett neki. Már az első falat se volt kedvére való, sőtlan volt-e, borsatlan, hagymátlan, de valami hujja volt az ízének. Oda is kapta egy kicsit a tűz, az isten pusztítana el minden vaslábást, bezzeg az anyja cseréplábasában nem ég oda semmi, hanem a feleségének mán vas-édény kell.

Nem izlett sehogy. Már az első kóstolás után megérezte Mihály, hogy ma baj lesz, ebből nagy veszedelem lesz, mert ezt ő nem hagyja szó nélkül, hogy azt a fájntos halat így elposcsékolta az asszony. Isten ellen való vétek ez.

De ha mán úgyis veszekedés lesz belőle, hát legalább «bepofáz» annyit, a mennyit bír. De minden kanál után megeresztett egy-egy szót.

— Nem jó e Zsuzsi? Híjja van! Sajnálottad alá a zsirt! Só sincs benne.

— Van azon minden.

— Van ezen frász. Nincs ezen semmi. Nincs ennek annyi íze se, mint a töreknek. Hej, mit csinált vón az én anyám ebből a halból! Micsoda paprikást!

A fiatal asszonyt már a hideg lelte, ha az ura az anyjával hozakodott elő. Az mindent jobban tudott az ura szemében az egész világnál, különösen meg a feleségénél.

— Mit csinált vón ebből az én anyám! — ismételte Mihály s egy szép falat kecségét vett a szájába.

Az asszonykából kitört a pulykaméreg.

— Vidd haza! Vidd haza! Mért nem vitted haza az anyádnak!

— Bizony kár vót, — mondta Mihály s ujjabb kecsagedarabot kotorászott elő a piros léből.

— Na hát nekem né hányd mindig az anyádat! Erigy haza! Nem megyek utánad! Sosé is mentem. Vigyen a szösz...

Mihály elhallgatott. Ez kényes pont. Maga az asszony se folytatta, félt, hogy nagyon erőset tanál mondani. Csak azt morogta még oda: — Annyit mindig tudok, mint az anyád.

Mihály belepiszkált a lábába, turkált benne, mint a jóllakott malacz a moslékos dézsában.

— Látom!... Ilyen halat elrontani! Sokat tudsz! Megmutattad! Jól megtanultad az anyádtól!... Persze, ű maga se igen sejt hozzá.

— Hallod! Hagyj békét az anyádnak!

— Az anyád! Az öreganyád se tudott egy paprikáshalat megcsinálni. A hetvenhetedik öreg anyád se, — piszkálódott Mihály.

Az asszony elképedve állott s azt nézte, mit vágjon a szerelmes ura fejéhez.

Ez pedig nagy hidegvérrel bieszkára szűrt egy szép darabot s bekapta.

— Hal ez? — pöfögte teleszájjal, — hal ez!? Pröff-phü-troszfiha!...

Szálka akadt a torkán s elkezdett prüszkölni, kráknogni, köpködni mint a macska.

Levágta a kést, kanalat, felugrott s az egész szobát telefújta. Az asszonykának se kellett több, kacagásra fakadt, ő is majd felbukott: hol az asztalra borult nevéteben, hol az ágyra, szinte szédelgett.

Végre keservesen rendbejött az emberke, szeméből is kitörülte a könnyet, s a torkán egyet-egyet köszörülve, repedt hangon nyögte.

— Mi? nevezsz? kinevezsz? az uradat ki-neved? Egy paprikás halat nem tudsz megcsinálni, az uradat ki tudod nevetni? Ilyen teremtséssel éljek én? Soha én! Sohase kinlódok én veled! Nem én! Van két ökröm, szerkem, van egy új gubám, az az enyim. Azt elviszem. Te meg maradj magadnak. A mit főztél, edd meg.

Kapta a gubáját a kis ágyról s kiment. A két piezi kis ökrét kivezette az ólból, befogta a fakószekere elé, a gubát is fellökte, maga is felült a szekéroldalra és se szó, se beszéd, kihajtott az udvarról csendesen, még a kaput se zárta be maga után.

Az asszonyka ott leskelődött az ablakban, de a hogy meglátta az ura mérges arcát, újra, meg újra elfogta a kacagás, ki se tudott szólni.

Ellenben a két kis ökrö ment, mendegélt, végig a kis falun. Az iskola előtt letért a kőrödi utra s lassacskán kiértek a máléskertig, a nagy diófaig.

— Hopp! — rikkantott az emberke, — baj van!

Mindjárt szólította az ökreit, visszatérítette. Magyaratzkén meg is mondta nekik:

A KIRÁLY IZABELLA FŐHERCEGNŐVEL A FELAVATÁSI ÜNNEPÉLYEN.

— A kemenczét én csináltam, azt letöröm! Ugy is tett. Hazaballagott a két ökrrel; még a kapu is nyitva volt. Dühös is lett érte. Az az asszony csakugyan nem tud rendet, be se teszi a kaput az ura után. Nem baj, már mindegy. Ugy se hajt be rajta. Megállott a ház előtt, leugrott a szekérről, felment az udvaron, végig a kertre, lent a szilvásban volt a patiesből font sütőház, abban a kemencze, a mit ő csinált. Bedűtötte az oldalát, avval, mint a ki jól végezte a dolgot, ki a szekérre. Felült, elhajatott, most már örökösen.

Jól fenn volt a vacsoracsillag, mikor hazazért a szülei házába a két kis ökrrel.

— Hát te hogy kerülsz haza? — támadtak rá. — Halljátok, ezt elkergette az asszony!... Mondtam én, hogy kardos kis menyecske az!... No fiam, hamar kitölt a komenczió!... Ez elmehetett hazulról, házasonni egy hétre.

Igy lármáztak rá nevetve apja, anyja, testvéroccsei.

Mihály irgett-morgott, nem igen hirdette, mi volt, hogy volt. Mért kellett ott hagyni az asszonyt.

— Nem tértünk össze, — dűnyögte, mikor mégis szint kellett vallani. — Kinlógycék a kokas a tyűkjával. Nekem elég vót.

— Jó van fiam, itthon vagy. Helyed van

itt! — mondta az anyja, a ki persze mint a jó kotlós, mindig maga mellett szeretné látni a gyerekeit; úgyis eleget siratta a Mihálykáját, hogy olyan messzire vitte a sorsa; haj bizony egy félórájára gyalog, ökrösszekéren három óra, mert meg kell kerülni a Halvány-mocsárt.

Mihály nem merte vóna elhinni magamagának se, hogy sehogy sincs ő már itthon a régi jó otthonában.

Hanem mikor kiment az ólba és bekötötte a két kis ökröt a régi helyére, azt mondta nekik, megveregetve a tomprukat:

— Nem baj! De letörtem a kemenczét!

Eltelt egy nap, két nap, el egy hét. Már épen beleszoktak, hogy jól van úgy, a hogy van, mikor szombaton hajnalban valami jutott a Mihály eszébe.

— Hopp! — kiáltotta az ökrei mellett, — baj van!

Rögtön szólította a kis ökröket s befogta a szekere elé a járomba. Még a gubáját is felvetette a szekérbe. Restelkedett egy kicsit a jámbor állatok előtt, hogy félreértik, — más nem látta, — hát magyarázóan odavetette:

— Menjünk vissza piczikém! A kemenczét meg kell csinálni, mert nem tud az asszony mibe kenyeret sütni.

A két ökrö bizonnyal jónak látta a dolgot, mert rögtön megindult csendesdeden a poros úton. Hát persze heffün kenyerésütés.

A kapu már nem volt nyitva, rendszeren be volt az téve, még a vesszőguzs is föl volt téve; ez a sövénykapu zárója. Hanem az asszony meglátta az ablakon, hogy itthon a gazda. Kiszaladt, kinyitotta a kaput, s az ember egy szó nélkül beállott az udvarra.

Leugrott, hátrament a kertbe s neki gyürközött sárt csinálni, napraforgó-kórót szabni a kemenczehez.

Délre készen is lett vele. Nagyon takarosan sikerült, maga is megcsóválta rá a fejét. Még ha sokszor próbálnám, — gondolta magában, — túltennék a cigányon a mesterségében.

Felballagott az udvarra.

Hát az ökrö is az ólba, a guba is lekerült a szekérről.

Az asszony jön elibe, mintha semmi sem történt volna.

— Gyűjjon na befele, idesuram. Kész a paprikáshal...

Az emberke megvakarta a fejét a kalap alatt s restelt szót szaporítani.

Bement, leült a lábás mellé s belekóstolt.

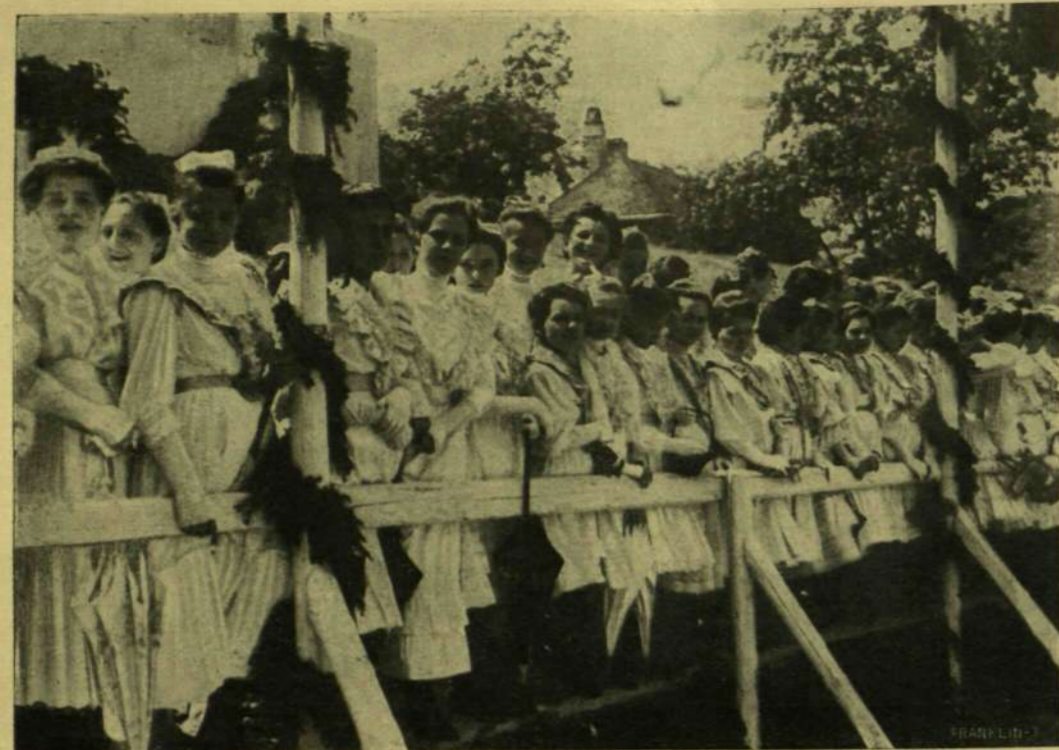
— Ó! — mondta, — e mán jó! E mán gusztusomra való. Látod hékám!...

És az asszonyka csendesen, édesen mosolygva nézte az emberét, a ki jóízűen falatozott. Várta, hogy neki is hagyjon a pompás halpaprikásból! Az se baj, ha nem hágy, csak itthon ragaszsa a drága hala, egye meg.

A GYERMEKOTTHONHOZ VEZETŐ UTCA LOBOGÓDÍSZBEN.

A POZSONYI SZENT ERZSÉBET GYERMEKOTTHON FELAVATÁSA. — Jolly Gyula felvétele.

FEHÉRRUHÁS LÁNYOK AZ ÜNNEPÉLYEN.

MISS RANDOLPH UTAZÁSA.

REGÉNY. (Folytatás.)

Irta C. N. és A. M. Williamson.

«Épen oly jó dolga lehetne sok más helyen», — mondá ő.

«Bizonyos tekintetben még ehhez fogható helyem nem volt soha», — válaszoltam.

«Mindenesetre ennél sokkal jobbat érdemel, — kiáltott fel nagy melegséggel a szép angyal. — Szeretném, ha sokkal jobb alkalmazást találna.»

«Köszönöm, — szóltam szelíden, — én sem kívánhatok egyebet, természetesen, ámbár azt óhajtanám, hogy jobb állás mellett is az ön szolgálatában maradhassak.»

«Ha lehetséges volna, — szólt Miss Randolph halk hangon, kissé elpirulva és rám nézve hízogó sajnálkozással. — Nem igen látom a módját. De ha hajlandó volna Amerikába költözni, édes atyám segítségével talán elérhetne valami érdemes dolgot.»

«Az ő segítségénél jobbat nem találhatnék annak elérésére, a mit én óhajtok», — felel-

A GYERMEKOTTHON ÉPÜLETE.

tem merészen, mert tudtam, hogy a kétértelműséget nem fogja észrevenni. — Ön igen jószágos, nem lehetek eléggé hálás.»

«Várjon a hálálkodással, a míg tehettem valamit, a mi köszönetet érdemel, — szólt a miss. — Majd írok atyámnak. De ha lesz is ennek eredménye, nem várható az a legközelebbi időben. Ezalatt ön Mr. Winston kocsiját gyaníthatólag vissza fogja szállítani Angliába, még pedig mielőtt Cannesban elválnék egymástól.»

«Cannesban elválnék! — Azt hittem, a lélekharang szólal meg. — E szerint nem szándéka tovább utazni, Olaszországba átrátni?» — bátorkodtam kérdezni.

«Nem, erre nem is gondoltam, — mondá ő.

«Igazán kár; én legalább úgy hiszem, mikor úgyszólván Olaszország küszöbén állunk, — válaszoltam. — Ha csak bele nem fáradt a gépkocsizásba. Természetesen egészen más, ha valahol megállapodni és mulatni óhajt.»

«Nem fáradtam bele a gépkocsizásba, — kiáltott fel, — és nem vágyódom mulatság után. Azt hiszem, ha valaki megszokta a szabad levegőt, a tág horizontokat, nem talál többé kedvet a táncban, toaletteben, flörtölésben és a mi ezekkel jár. Én legjobban szeretnék csak épen körülnézni a Rivierán és azután tovább utazni. De erre még nem gondoltam, és nem bizonyos, hogy keresztülvihető. Kissé gondolkoznom kell

A KIRÁLY KOCSIJÁNAK MEGÉRKEZÉSE A GYERMEKOTTHONHOZ. (Balról Fadrus szállítása.)

A POZSONYI SZENT ERZSÉBET GYERMEKOTTHON FÖLAVATÁSA. — Jolly Gyula fővitélei.

rajta, kábelsürgőnyvel atyám beleegyezését is kérem. Részéről ugyan nem lehet nehézség. Bizik bennem és mindig megengedi, hogy tetszésem szerint járjak el. De feltéve — és ez csakis feltéve, — hogy terveimen változtatnék, hajlandó lenne-e Mr. Winston a kocsit továbbra is nálam hagyni?»

«A meddig csak tetszik, — mondám szinte mohón. — A kocsira csak jövő nyáron lesz szüksége Angliában. Ezt bizonyosan tudom.»

«Ha így van, még megfontolom a dolgot, — válaszolt Miss Randolph. — Oh, az nagyszerű volna! Mégis — nem tudom... Mindenesetre mielőtt Cannesban leszünk, Mr. Winston édes anyját, Lady Bighelmston-t sétakocsizásra kell vinnünk a fia automobiljában. Most épen Cannesban tartózkodik.»

«Oh, igazán ott van?» — kérdeztem hangosan. És magamban kértem az Istent, bár láthatnám ezt a hölgyet és beszélhetnék vele, mielőtt a meghívást veszi. De talán már el is távozik Cannesból, mire mi odaérünk. Szeretném tudni, hogyan lesz.

Ime, elmondtam nagyjában, miről beszélünk. Eleget mondtam, hogy megértessem, miért vagyok boldog ma éjjel. Csak látható volna, mielőtt a *fiel mignont* felszedeltem istennőmnek! Majdnem sirtam örömben.

Isten veled, öregem. Kívánj szerencsét!

Örökké hived,

Jack Winston.

Molly Randolph levele atyjához.

Hôtel Angt, Bordighera. December 15.

Boldog karácsonyi ünnepeket kívánok. Ma reggel hosszú kábelsürgőnyben fejeztem ki jókívánataimat. Olyan furesa elgondolni, hogy midőn e sorokat írom, a sürgőnyt már meg is kaptad. Ezer köszönetet leveledért és a belezártakért. Te vagy a világ legkedvesebb Apuskája!

Ez az első karácsony, melyet távol tőled töltök! Bárha az utolsó is volna! Nem is igazi karácsony a karácsony nélküled és ha nincs felhüggesztve a harisnya, melybe az ajándékokat szoktad tenni. Aztán erős honvágyat is érzek. De ha már nem rendelkezem azzal a mesebeli bűvös kárpittal, mely egyszerre visszavarázsolna otthonomba, ez a hely, a hol most vagyok, olyan, hogy kellemesebben sehol sem tölthetnék a szent ünnepet, mint itten.

A bűvös kárpitról eszembe jut az Ezeregy Éjszaka és egy hasonlat. Egy héten át fogalmat szereztem róla, mit érezhetett Aladdin, mikor a varázsló a kincses-barlangba vezette. Oh, a Riviera! De te ismered azt, kedves Apuskám. A mézeseteket szép kis anyámmal, a kit én sohasem láttam, a Rivierán és Olaszországban töltöttem. Ez is egyik ok, a miért szeretném látni Olaszországot, mire nézve kábelsürgőny útján kérdést is intéztem hozzád a mi-

INDULÁS; A CSÓNAKBAN KORVIN FŐHADNAGY MÖGÖTT JEKELFALUSSY HONVÉDELMI MINISZTER ÉS FÜLEPP KÁLMÁN FŐPOLGÁRMESTER.

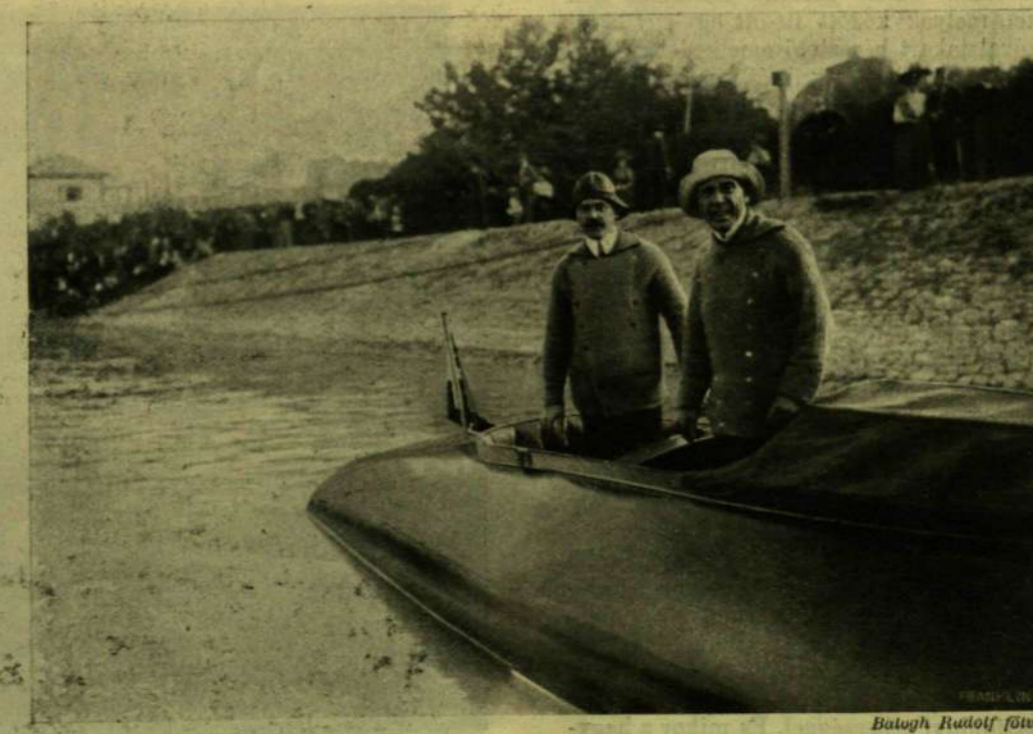

TELJES ERŐVEL.

tottunk. És épen azért itt meg is kell köszönnöm, hogy kábelsürgőnyre ezt a választ adtad: «Mindenesetre Olaszországba!» Csak e sürgőnynek köszönhető, hogy itt vagyunk.

Azt képzeltem, hogy annál szebbet lehetetlen látnunk, a mit Marseille előtt szemlélünk; de a Riviera páratlan és így külön. Különösen örvendek és hálás vagyok, mert a verőfény és virágok e tündérszágába gépkocsin jöttem és nem a fülledt levegőjű vonaton. Nincsen párja a világon a gépkocsitűzadásnak. Tetszés szerint akár gyorsan, akár lassan haladhat az ember; megállhat, a hol jónak látja és a meddig kívánja. Kevés podgyászsal a kocsin oly független az ember, mint a madár és madárként szeli át a levegőt, nem törődve holmi menetrendekkel. Mikor jön majd poéta, a ki a gépkocsi dicséretét zengi? Maeterlinck megkísérlette prózában, de ez az éneke nagyon rövid volt.

Természetes, hogy a még Toulon előtt történt borzasztó baleset után nem engedhettem többé, hogy Jimmy hajtsom. Észrevette, hogy nem bírom benne és elég boszúsán bár, átengedte a kormánykerék melletti helyet, a kocsit okolva a balesetért és esküdözve, hogy ilyesmi meg nem történhetett volna az ő Panhardjával. Ez persze mind üres beszéd. Tehát ismét Brown tartotta a kormányt és Jimmy a *tonneau*-ban foglalt helyet Mary néni mellett. Ott

KORVIN FŐHADNAGY ÉS LE LAS GYÁROS.

KORVIN FŐHADNAGY MOTORCSÓNAKJÁNAK BEMUTATÁSA BUDAPESTEN.

napában. Egyetlen külföldi utad, kedves öreg Apuskám! Most már sejtetem, miért nem törekedtl ismét utazni, bár mindig azt mondtad ürügyül, hogy Wall Street kedvesebb neked, mint egész Európa. Most, midőn látom ezeket a tündérszép helyeket, értem, hogy a hozzájuk fűződő szép emlékeket nem kívántad megszentelteleníteni, mert ilyen hely nem lehetne többé az, a mi egykor volt, ha másodszor látogatnád meg, akár az én társaságomban is, bár engem — mint hiszem — nagyon szeretsz. Az első látásra rezdül meg a szív húrja és az első benyomásokat most én élvezem, ámbár egészen másképp, mint te. Nem hiszem, hogy én valaha oly szerelmet érzek életemben, mint te éreztél, vagy ha igen, az enyém is szomorú lesz és szerencsétlen végű. Érzem, hogy vagy leronthatatlan korlát fog elválasztani attól, a kit szerethetnék, vagy másvalami borzasztó fog bekövetkezni. Soha többé nem írok ilyen dolgokat, de ma éjjel nem tehetek másképp. Úgy ám! De most már nem foglalkozom a te mulatoddal és az én jövőmmel és visszatérek a tündérszárnyú jelenhez. Oh, ezek a szárnyak a szívárvány színeiben ragyognak.

Idős emberek kikkel a hotelekben az utóbbi napokban értekeztem, azt a véleményt nyilvánították, hogy a Riviera teljesen hanyatlásnak indult. Talán te is azt mondanád róla, de én mennyi találok, legalább Hyerestől kezdve egészen Bordigheráig, a meddig t. i. mi elju-

NÉZŐKÖZÖNSÉG.

ketten összesügtak és jó sokat nevetgeltek. Bizonyára van valami közös titkuk, a mely — úgy képelem — a meglepetéssel függ össze, mely állítólag Cannesban várakozik ránk.

Jó későre járt az idő, mire a kormányzó-készülékét rendbe lehetett hozni és ismét útnak indulhattunk. Ekkor mindnyájan egyetértettünk abban, hogy kár volna Cannes felé a sötétben száguldani; elhatároztuk tehát, hogy egy második éjszakát is Toulonban töltünk, ugyanabban a hételben, a hol már egyszer ebédelttem Brown társaságában. Őt szegényt ezúttal persze száműzni kellett valamely láthatatlan alacsonyabb régióba, vagy más hételbe, mert Mary néni — ép úgy, mint Jimmy — elájult volna arra az ajánlatra, hogy gépészem mint negyedik asztaltárs foglaljon helyet mellettünk. Úgy vettem észre, hogy a hétel személyzete és a főpinczér kíváncsi szemeket meresztett rám, feltűnőnek találhatták, hogy egyszer oly gentleman társaságában kötöttem el az ebédet, a ki következő este mint *chauffeur* jelent meg a hételben. (Biztosítalak, Apuskám, nem helytelenül nevezhetni Brownt gentlemannek és igazán szerezz neki gentlemanhez illő állást; ha közelebb nem kapható, akár Klondykeban.)

Másnap korán reggel indultunk arra az útra, a mely aztán minden eddiginél szövegeket bizonyult. Nyári meleg volt és ragyogó verőfény. Mérsékelt gyorsasággal gördültünk tova valószínű tündérvidéken, mely tele volt virágokkal, szép folyókkal, égfelé meredő hullámos kék hegyekkel, melyek között itt-ott egy-egy távol kéklő, hóval takart bérczetet emelkedett. Csakhamar Hyères-en hajtottunk át, melyet Brown a Riviera kapujának nevezett. Szerettem volna az úttól letérni, hogy Costebellebe is bekukantsunk, mely Brown véleménye szerint a legkedvesebb helységek egyike. De úgy Mary néni, mint Jimmy ellenezte tervemet. Szerintük mentől gyorsabban Cannesba kellett igyekeznünk. Cannesba! Ez volt az állandó jelszavunk.

Hyères városán túl mind felségesebb úti-részekkel találkoztunk. Most a Monts des Maures között haladtunk, hol cserfaerdők és zöldesszürkén csillámoló olajfaligetek váltakoztak és jobbfelé tekintve, időnként meg-megpillanthatunk a napfénytől csillogó tengert. Rövid idő múlva lefelé irányult az út Fréjus-ig, mely helytől kezdve ismét emelkedett és felkanyargott az Esterels kelli közepéig. Habár több száz látnyi magassáig hatoltunk fel, az előnyös traciózás folytán az út emelkedése nem volt nagyon tetemes és alkalmatlan. A mi derék Napierünknek legalább nem okozott nehézséget, mert az csak úgy röpi fel tizenöt-húsz mérföldnyi sebességgel. És mikor a hegyről leereszkedtünk a másik oldalra! Örvend a szívem, ha csak rá gondolok. «Semmi veszélytől nem tarthatunk», mondá Brown, de a látás után ítélve, a legnagyobb vállalkozás

A PANNONIA EVEZŐSKLUB HÁZA, A HONNAN A CSÓNÁK ELINDULT.

KORVIN FŐHADNAGY MOTORCSÓNÁKJÁNAK BEMUTATÁSA BUDAPESTEN.

«Nem, Miss Kedison, nagy kellemetlenséget okozna nekem, ha már most szólna. A helyzet egészen megváltozott.» Nézetem szerint az ilyen titkolódzás nagyon ostoba!

Emlékezni fogsz, hogy szóltam neked Lady Brighthelmstonról, kivel Párisban találkoztam, midőn éppen a Riviera felé készült. Ez a hölgy Honourable John Winstonnak, a mi Napierünk tulajdonosának édes anyja. Neki az volt a szándéka, hogy ebbe a mi mostani hételünkbe száll és igen szerettem volna vele itt ismét találkozni. Akartam is kérdezni, mikor megérkezünk, hogy itt van-e már; de meglepetésemre Mary néni megelőzött, sőt nemcsak ő, hanem Jimmy is nagyon kíváncsinak mutatkozott e tekintetben. Alig hogy beléptünk a tágas, szép előcsarnokba, mindketten kérdésekkel ostromolták az iroda főnökét és Jimmyre nagyon leverőleg hatott az a hír, hogy a lady éppen tovautazott Rómába. Jimmy — azt tudom — nagyon szeret előkelő uraságokhoz dörgölőzni, de előző nyilatkozataiból nem vehettem ki, vajjon közelebbi ismerőse-e Lady Brighthelmstonnak, vagy valami különös okból óhajt találkozni vele.

«Nagyon bosszantó! — kiáltott fel nagymérgesen és haragos pillantásokkal méregette az irodafőnököt, mintha meg tehetett volna róla. — És a fia is itt volt, Honourable John Winston?»

«Nem, — szólt a kérdező. — Lady Brighthelmston jó ismerősök társaságában volt, egy öreg úrral és ennek leányával. De tőlük hallottam, hogy várták ide a lady fiát, ki kellemetlen csalódásukra még nem érkezett meg, mikor Lady Brighthelmston barátaival kénytelen volt útrakelni. Egyébiránt itt egy levél Mr. Winston számára az édes anyjától.» — és az iroda melletti levélgépjűtőpölcön mutatott egy levelet, melyen nagy betűkkel ez a felirat volt olvasható: To the Honourable John Winston.

A szó szoros értelmében megijedtem, mikor hallottam, hogy kocsim tulajdonosát Cannesba várják, holott Brown oly határozottan állította róla, hogy Angliában van. Ime, most bármely pillanatban beléphet az ajtón és kijelentheti, hogy szándéka megváltozott, visszakéri a Napierét. Éppen akkor, midőn automobilutazásra készülök Olaszországba! Oh, a pusztá gondolatra, hogy talán le kell mondanom a kocsiról, annál erősebb vágyat éreztem azt megtarthatni.

Még nézegettem a levelet szemrehányó tekintettel, és tűnődtem, nem volna-e jobb Cannest sietve elhagyni, mielőtt Honourable John Winston a színtéren megjelen, midőn észrevettem, hogy Mary néni figyelmeztető módon érinti Jimmy karját, mintha meg akarná akadályozni valaminek befejezését, a mit már kezdett mondani. Ugyanebben a pillanatban úgy találtam, hogy Brown szorosan mellettem állt, ámbar nem tudom, vajjon rá vonatkozott-e Mary néni figyelmeztető mozdulata. Nem tudom elgon-

dolni, miért vonatkozott volna ő reá, de annyi bizonyos, hogy a néni nagyon furcsa képet vágott. Brown azért jött be, hogy elhozza kedves kis aranyhímzésű, rubint- és gyémántmonogrammos erszényemet, melyvel elutazásom előtt te ajándékoztál meg. Ezt én véletlenül elejtettem, mikor a kocsiról leszálltam; mint láthatod, ebben a tekintetben még mindig oly gondatlan vagyok, mint előbb. Megköszöntem Brown szívesességét, kissé félrevontam őt és szóltam neki Mr. Winstonról, valamint aggodalmairról. De ő még most is teljesen bizonyosnak mondotta, hogy régi gazdája nem fogja megjelenésével a mulatságot rontani, hiába utalok a levélre. Nemde kissé tréfás állapot, hogy Hon. J. szándékairól és terveiről jobb értesülései vannak volt *chauffeurjé*-nek, mint az édes anyjának. De ennek kutatása nem tartozik énreám. (Folytatása következik.)

DIVATLEVÉL.

A nők életében nagy szerepet játszik a divat, illetve az öltözködés változó szabályai. Ezt látjuk ilyenkor is, a mikor a nyaralás előkészületei folynak mindenfelé. A szekrények megtelnek a lenge ruharemekkel, melyekben viselők a napsütötte tengerpartokon, aranyas fenyvesekben vagy falusi parkokban fognak pompázni. Mindenik nyaraláshoz más-más ruhakészlet kell és leginkább különbözők ezekről a hegyekben töltött időhöz szükséges ruházat. Ennek első sorban czélszerűnek, a hideg ellen védelmül szolgálnak kell lennie, míg a többieknél nagy szerepe jut a fényűzésnek, legsősnek.

A tengerparton és meleg helyen levő fűrdőkben nélkülözhetetlenek a jelenleg oly kedvelt vászonruhák. Többnyire oly hosszú kabátokkal készülnek, melyek csaknem a ruha szegélyéig leérnek. Kissé idegenszerűen hat reánk ez a látvány, ha kánikula idején is kabátban látjuk a nőket. De ez csak a legelső alkalommal van így — azután megszokjuk a mai divat e különlegességét. El kell ismernünk, hogy a hosszú, többnyire egészen bő kabátok bizonyos fesztelen eleganciát kölcsönöznek a nők külsejének.

A fehér vásznaknak jelenleg erős versenytársuk akadt a színes vásznakban, melyek a legszebb, legizaltesebb színekben készülnek. Éppen ezek kedvéért lettek a nők körében oly gyorsan népszerűvé; mindenki így kedvencz virágának színébe öltöztet. Ez jutott eszembe a multkor, mikor egy halványlila ruhába öltözött nőt láttam orgonavirágos kalappal a fején. Rózsaszínű vászonruhához rózsás, fehérhez fehérvirágos kalap illik.

Ami a virágdivatot illeti, ennek föltétlenül meg-hódoltak a nők. A mi teljesen érthető is, mert nyár idején ennél kedvesebb divat el sem képzelhető. Viseli is a nők öregje-fiatalja, minden kivétel nélkül. Ha egy nőktől népes helyre belépünk, mintha virágos kertet látnánk a nyári szellőtől meg-megingatva. Szemünk teljesen megszokta már ezt, mindenesetre könnyebben, mintha öles tollak bólogatnak a nők fején.

A GYÜLÉS A KÖZPONTI VÁROSHÁZA UDVARÁN.

A mi a kalapokat illeti, ezek jelentékenyen módosultak. Az úgynevezett harang-kalapok, — melyekről annyi gúny esett az első időben — most laposabbak és szélesebbek lettek. Így pompás védelmül szolgálnak a nap heve ellen, tehát czélszerűnek bizonyultak. Azonfelül többnyire rendkívül finom fonásból készülnek, tehát legkevésbé sem kellemtelen a viselésük.

A napernyők most nemcsak az eddig annyira kedvelt fehér színben készülnek. Rendszerint a ruha színében választják meg őket, hogy annál teljesebb legyen az egészen egyöntetűség. Ezek is gyönyörű árnyalatokban kaphatók. Nyakuk nagyon magas, olykor művészi kivitelű. Nem ritka a kristályból vagy ékkövekből készült, nemes fémbe foglalt dísz sem. Ezek természetesen csak a fényűzés kellekei, de olcsóbb kivitelben is szép dolgokat látnak a téren.

A gomb még mindig nagyon kedvelt dísz, a vászonruhákban is látjuk. Többnyire két nagyságban alkalmazkodik: az egész ruhán a kisebbeket, a kéze-lőn és a kabát előrészen a nagyobbakat. Legkedveltebbek a ruha szövetével bevont gombok. Azonfelül a világos ruhákat nagy előszeretettel fekete jég-gombokkal díszítik. A szemtanúk állítása szerint ez legkevésbé sem tesz komor benyomást, ellenkezéleg, rendkívül fokozza a fehér, rózsaszínű vagy halványkék ruha hatását. E hír Párisból jött, én még nem láttam megvalósítva. A világos ruhák övét is fekete jéttől készíttik. A kalapokat, a csipkéket vele bevonják.

Utazóköpenyeknek leginkább a lusztort használják

A GYÜLÉSRE VONULÓK AZ ANDRÁSSY-ÚTON.

AZ ÖNÁLLÓ BANK MELLETT TARTOTT ORSZÁGOS GYÜLÉS BUDAPESTEN.

minden színben. Ez annyiból czélszerű, mert nem gyűrődik és a por sem látszik meg rajta. Nagyon világos színekben fűrdőkben és porköpenyek is használják, olykor dús rátétmunkával díszítve. Ezt különben a vászonruhánál is csaknem kivétel nélkül látjuk. E rátétmunka rajza, művészi készítése való-ságos remeke az iparművészetnek. A ki meg akarja adni külsejének a legdivatosabb jellegét, okvetlen rátétmunkás vagy gombolt kabátot és köpenyt visel.

Az általában kedvelt fűzőaljaknak jelenleg erős vetélytársa akadt a tunikás aljban. Ez mindig szélesebb körben hódít, hol röviden, hol hosszan alkalmazkodik. Az előbbi azonos a már régen viselt kö-ténytunikával, a második hegyesen leér az alj szé-leig. Mindkettő egyaránt divatos, bár eddig a nők még vonakodtak a sima, czélszerű aljakról lemondani. Éppen a tunikás ruha kedvéért hozták forgalomba a lágy foulardokat a kemény tafeta helyett. A selyemből és bőrszálakból bogozott rojtok adják díszüket. S.... i Bella.

A HÉTRŐL.

Az országos jellegű politikai gyűlések, noha ugyancsak politizáló kedvű nemzet vagyunk, miná-lunk meglehetősen ritkák. Jóval ritkábbak, mint például Franciaországban. Ennek a jelenségnek az oka semmi esetre sem valamelyes közömbösség, inkább az, hogy minálunk az emberek az országos dolgok hivatásos fórumának a parlamentet érzik (ez az érzés volt bizonyára az utasítási jog eltörlé-sének, illetve a róla való lemondásnak a forrása is) és egészen rendkívüli körülmények vagy viszonyok között esik csak meg, hogy maga a polgárság vál-lalkozzék valamely egyetemes akaratnak közvetlen kinyilatkoztatására. Ilyen eset az, ha valamely nagy reform alkotásának hullámai kiáradnak a par-lamentből vagy ha valamely nagy kérdés vajudása idején maga a parlament szünetel. Egy ilyen poli-tikai nagygyűlés: tele hazafias lélekkel, szép és megragadó aktus, mert az eszmék ereje szemlélhető-eop, a legközvetlenebbül nyilatkozik meg az ér-tük lelkesülő ezerek tömegbeállításában. Ez hadsere-geknek a fölvonulása, a mi mindig lebilincselő és izgalmas látvány, mert a hadsereg — hatalmat je-lent. Adja Isten, hogy a hazafias ideálok hadserege olyan népes legyen, mint maga az egész nemzet, mert akkor semmiféle idegen erő és törekvés erőt nem vehet rajtunk. De adja Isten azt is, hogy en-ek a hadseregnek minél ritkábban kelljen meg-mozdulnia és ha már mobilizálódik, ez csak — próbamozgósítás legyen, nem pedig harcoknak megindulása. A hazafias érzések acéálja ne a há-ború villámainak, hanem a béke napjának fényében csillogjon.

A megoldók. A megoldó ember természetének a meghatározására alig tudok más definíciót, mint ha szezon-filozofusnak vagy szezon-szeninek neve-zem. A szezonja pedig: a válságos idő. Mikor a po-

KERTI ÖLTÖZÉKEK.

litikai viszonyok úgy alakulnak, illetve úgy össze-
gubancolódnak, hogy a helyzetnek hivatásuk szer-
int is legjobb és legalaposabb ismerői, az állam-
férfiak is hasztalan vagy legalább is sokáig keresik
a rendes állapotokhoz kivezető utat, akkor lép föl a
megoldó ember még pedig olyan tömegben, mint a
gomba egy jó nyári eső után. A miniszterek meg a
kabinetiroda alig győzik nem is elolvasni, hanem
csak át is venni a sok bölcseséget, a mivel ezek a
szezonzsenik elárasztják őket. Mind tud valamit, a
mi föltétlenül segítene valamennyi bajon és egyet-
lenegy lendítéssel kiemelne a kátyúból az országnak
vagy a politikának megrekedt szerkerét. Fölmerül
ez a kérdés: honnan terem ilyenkor ez a temérdek
status-bölcs és varázsige-tulajdonos? Mindenünnen.
Mert a megoldó nem egységes típus. Nem valamennyi-
nek a természeté és jelleme mutat hasonló
vonásokat. Hogy a legjellegzetesebben kezdjük,
vannak közöttük professzionális zsenik, a valóság-
os zseniktől abban különböznek, hogy csak ők ma-
guk tudják méltányolni a zsenialitásukat. Ezek ál-
landóan megoldással és kitalálással foglalkoznak,
még pedig a legkülönbözőbb területeken, a szerint,
hogy kicsoda matériát kínál nekik az — aktualitás.
Egyszer a kormányozható léghajó megcsinálására
van nagyszerű idejük, máskor egy új adó-nem
gondolatát kínálják föl memorandumban vagy bro-
surában a pénzügyminiszternek, mikor pedig vál-
ságnak, természetesen ennek a megoldására ter-
melnek ragyogó ötleteket. — Egy másik fajta a
szezonzseninek az, a kit a jutalom reménye kecses-
tet, ösztönöz és inspirál. A kit az a föltéves ihlet
meg, hogy itt pénz lehet keresni egy jó gondolattal
és mert a maga gondolatait nemcsak jóknak, hanem
egyenesen ragyogóknak érzi, siet őket részben a
haza, de főként a maga javára értékesíteni, illetve
a kellő helyen följánni. — A legnépesebb és két-
ségtelenül a legrokonszenvesebb azonban a harmad-
dik fajta. A lelkes és naiv emberek, a kikkel éppen
a naivságuk és tájékozatlanságuk hiteti el, hogy ők
megtalálták azt a bölcseséget, a melyet a legvá-
lóbb elmék hasztalan keresnek és boldogan kínál-
ják használatatlan, sőt gyermekes terveiket, zavar-
ván azokat, a kiket «segíteni» óhajtanak. Az idejük

természetesen rendesen nem ér semmit, de leg-
alább — nem is követelnék többet érte.

Ne öj! Egy boldogtalan, megcsalt asszony hom-
lokán lőtte az urát, a ki hűtelenül elfordult tőle és
az eskütől, a melyet neki az oltár előtt esküdött.
A legtermékenyebb téma, a mely főként az utolsó
ötven esztendő folyamán a drámairodalmat gyara-
pította, — rendszerint a királyi-utcai esettel ellen-
kező szereposztásban, — szolgálatán a maga proble-
májának mindenféle megoldásával. Volt idő, mikor
a költői igazságszolgáltatásnak az *Öld meg a hűte-
lent!* — volt a mottója és a világ, azaz, hogy a kö-
zönség viharosan magtapsolta a megcsalt férjét —
esetleg a megcsalt feleséget — a ki golyóval vagy
tőrrel tett ítéletet becselelte és boldogsága árulóján.
Jött azután egy komplikáltabb lelki, tehát a meg-
értésben is *ágazatosabb*, az ítélekezésben szétnéző-
ben mérlegelő kor és fölfogás, a mely a megértéssel
együtt paizsra emelte a megbocsátást is. A boszú-
álló hőskörül szóló színpadi balladák után a meg-
bocsátás hőseiről szólók következtek és ezeket éppen
úgy megértette és megtapsolta a közönség, mint
amazokat, mert kiderült, hogy az ő álláspontjukat
és cselekedetüket a psychologus és a költő szavával
épen olyan erősen, épen olyan jól és épen olyan
szépen meg lehet okolni és magyarázni, mint ama-
zokét. Már pedig annak a problémának, a melyet
két ellentétes irányban egyforma világossággal és
egyforma meggyőző erővel lehet megfejteni, annak
a problémának kell mondania arról, hogy valaha
valaki megtalálja az abszolút érvényű, a föltétlenül
hiteles, a törvénybe foglalható megoldását. A meg-
oldás mindig zsákmánya lesz a temperamentumok-
nak, az indulatoknak, sőt a véletlenségnek. És ezek
lesz nemcsak a megoldás, illetve elintézés, hanem
az elintézésnek a bírálata is. Ilyen esetekben a lel-
kiismeretes ember a maga ítéletében alapnak alig
fogadhat el mást, mint a már megállapított, hiteles
és teljes érvényű igazságot. A milyen igazság pél-
dál az, hogy: gyilkolni nem szabad. Nem szabad,
ha még oly erős és megérthető is az az indulat,
a mely a gyilkos lelkét, elhatározását és cselekvését
hajtotta. Hiszen még a maga agyának és szívének

se föltétlenül ura az esendő, gyarló ember, hogyan
lehetne ura egy más emberének annyira, hogy ezt
az agyat és szívet megsemmisíthesse?

Az *amerikai örökség*. A Huch Lajos örökségének
a dolgá mindenestre kellemetlen a kaposvári váro-
mányosoknak, a kik kétszáz milliót reméltek a de-
rék amerikai nagybácsitól. Kellemetlen, mert kide-
rült, hogy ez az amerikai nagybácsi, ha nagybácsi
volt is, nem volt az ő nagybácsijuk. De a fájdalom-
kat enyhítheti az a kis káröröm, hogy az őket ért
csapásnál erősebb és fájdalmasabb az, a mely az
amerikai önérzetet és nemzeti büszkeséget sujtotta,
mikor nem csupán az derült ki, hogy a Cleveland-
ban tavaly elhunyt Huch Lajos nem magyarországi
ember volt, hanem az is, hogy a vagyona, a mit
negyven esztendő alatt a dollárok hazájában össze-
gyűjtött, össze-vissza nem volt több tizenkétezer
dollárnál. — Ennek a dolgnak a világon sehol se
lehetne semmi köze a nemzeti büszkeséghez, de Ame-
rikában egyenesen az elevenjébe vág. Mert az ame-
rikaiak nemzeti büszkeségének tudvalójában organi-
kus eleme: a pénz. A temérdek, a királyi rangon
duskálkodó pénz. Odaát a dollárfejedelmek a mi tör-
ténelmi és kulturhistóriai nagyjaink dicsőségét és
kultuszát élvezik. A pénz hatalmasai abban a formá-
ban és fényben élnek a köztudatban, a lelkek érze-
sében, mint minálunk a nagy tudósok, nagy feje-
delmek, nagy vezérek, nagy költők és nagy művé-
szek. Az amerikai fölényesség büszke érzésének
alapja és forrása az a meggyőződés, hogy ők a gaz-
dagságot képviselik az ó-világbeliek szegénységével
szemben. Az ő hőseik csarnokában tehát a dollár-
király és a milliárdos kisasszony alakja mellett ott
van az amerikai nagybácsi is, a ki elhunyván, olyan
aranyot zúdít otthon maradt örökösire, hogy a
szegény Európának a szemé szikrázik részben a
bámulattól, részben az irigységtől. Az amerikai
nagybácsinak kétféle értelemben is «hagyományos»
alakja tehát egy hatalmas oszlopa az amerikai nem-
zeti büszkeségnek, a «sárga» gögnek. Ezt az oszlo-
pot nem gyöngítette meg az a tapasztalat, hogy az
amerikai nagybácsi maga sokszor — kacsnak bi-
zonyult, mert a nagybácsi, a ki nincs, nagyon le-
hetne milliárdos, ha — csakugyan élt volna. De ha
nem az derül ki az amerikai nagybácsiról, hogy
nem létezett, hanem az, hogy noha létezett, mégse
voltak milliói, ez már nagyot roppant az oszlopon.
Hogy egy ilyen nagybácsi negyven esztendei keser-
ves küzködéssel se tudott többet összehusogorítani
tizenkétezer dollárnál, ennek a kiderülése már ke-
serves ütés az amerikai gögön. Ezt ép oly roz-
néven veszik bizonyára a szegény Huch Lajostól,
mint a kaposvári örökségváro rokonok azt, hogy
se nem rokonok, se nem örökösök.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Arany János. Riedl Frigyes nagyszabású tanul-
mányán kívül, mely Aranynak belső életével foglal-
kozik a tulajdonképeni életrajzot nem is ad, nem
tudunk az olvasó kezébe adni semmit, a mi össze-
foglaló képet adna a költő pályájáról, élete esemé-
nyeiről s ezeknek költészetével való kapcsolatairól.
Legkitünőbb kritikusaink, Greguss Ágost, Gyulai
Pál, Beöthy Zsolt s mások sokat foglalkoztak Arany-
nyal, egyéniségét, művészetének természetét sokféle
oldalairól fejtegették, az irodalomtörténeti kutatás
bő anyagot tárt fel Arany élete egyes állomásainak
pontos ismeretére, a filológiai kritika is sok oldalról
világította meg, csak az késett, a ki az így össze-
gyűjtött anyagot egységes fölfogás szerint egybefoglalja
s a sok ágú tanulmányozást egy mederbe szorítja.
Íróinknak nagyobb koncepczióktól való húzódo-
zása, ha nem okolja is meg, de legalább érthetővé
teszi ezt a hiányt. Konstatálására pedig az az örvén-
detes tény ad alkalmat, hogy most végre megjelent
egy könyv, mely ezen az érezhető hiányon legalább
egyelőre segít. A Kisfaludy-társaság *Költők és írók*
címmű vállalatában, melyet a társaság megbízásából
Ferenczi Zoltán szerkeszt, megjelent Arany János
életrajza egy igen buzdó, derék fiatal irodalomtör-
ténetirő, Szinyvei Ferenc tollából. Az egész vállalat
célja az átlagos olvasó kezébe magyar és külföldi
írók gondosan írt tájékoztató életrajzait adni s ehhez
a célhoz alkalmazkodott Arany életírója is. Okos
mérés-klettel vetett számot magával és feladatával s
így a mire vállalkozott, tisztességgel meg is csinálta.
Az eddig fölmerült anyagot foglalja össze gondos ta-
nulmányozás alapján, röviden, világosan, tárgyila-
gosan, nem annyira a szempontok emelkedettségére,

az elemzés eredetiségére és mélységére törekedve,
mint inkább az irodalomban eddig fölmerült anyag
megrostálására és megbízható közlésére. Nem dol-
gozik széles esettel, monumentális összefoglaló vo-
nalakkal, finom fény és árnyhatások kiemelésével,
hanem apró mozaikköveket rak össze, hogy azokból
kerüljön ki a kép. S mint minden mozaik-képből,
az övében is van egy kis merevség, a színes kövcesek
között hézagok maradnak, melyek meg-megtörlik a vo-
nalak elevevését, a színek művészi tagolódását.
Nem igazi művészet-életrajzot ad, nem is ez a szán-
dék, csak megbízható kalauzt akar adni annak ke-
zébe, a ki nem éri ugyan be azzal, a mit Aranyról
az iskolában tanult, de nem is járhat az Aranyról
szóló irodalom elég sűrű erdejében. Ennek a czél-
nak pedig Szinyvei könyve nagyon tisztességesen meg-
felel s ezért örömmel kell róla tudomást vennünk.

Lamentációk. Az a verskötet, a melyvel Kemény
Simon próbál az irodalmi körök szűkebb körü
nyilvánosságából a nagyközönség szélesebb körébe
lépni, úgyszólván fogantyúkat ad azok kezébe, a
kik ellenséges indulattal nézik. Van a kötetkében

NYÁRI ÖLTÖZÉKEK.

Egy-két vers, a mely nagyon alkalmas arra, hogy
«zitatumává» legyen az éltévedett izlések, az
egy-egy szakaszok élbe írt apró elmélkedések pedig
se nem elég elmélek, se nem elég indokoltak arra,
hogy egyebeknek látszasanak különböző affek-
tálásnál. Egy kicsit jobban bele kell pillantunk
a könyvbe, hogy észrevegyük, milyen érdekes,
egyéni látó és önmagából merítő költő szől itt
hozzánk s ha aztán belemertünk olvasásába,
nemesek megbocsátjuk, de hamar el is felejtjük
szépségihátit. Észreveszszük, hogy a költő azon az
egy-két lapon nem is annyira izléstelenkedett, mint
inkább csak szándékosan belekötött józilsunkba,
hogy egy kicsit felhorzolja. S miért állnánk kötel-
nek, ha megláttuk, hogy valaki — trivialis szóval
szólva — egy kicsit ugratni akart minket? Mikor
okosabbat is tehetünk: élvezhetjük a versek túl-
nyomó nagy részét, az emberi lélek mélyeiből
kiemelt gyöngyöket találunk bennük s megindulhat
az a fluidum, a mely közlekedést létesít a művész
és publikuma között s a mely a hatás lényegét teszi.
Kemény Simon — ezt nem lehet letagadni — a
maga saját szövegéből nézi az életet, a világot, de
a mit onnan meglát, abban sok van, a mi mind-
nyájunké, a mi emberi és igaz. A szerelem, vagy
pontosabban szólva az érzékiség a középpontja
költészetének: nem a megsokított lágy vágyódás,
nem is romantikus rajongás, hanem valami vad,
önkinzó, haragos, végzettségű sóvárgás a szerelem
után. Hogy ki, miféle az a nő, a ki felé ez az érzés
sodorja, az melléke, nem is egy bizonyos férfi-
nak egy bizonyos nőre való vágyódásáról van itt
szó, hanem a férfiről, vagy legalább is egy bizo-
nyos típusú férfiről. Fekete láng ez a szerelem,
perzsel, emészt, de nincs fénye, csak komorsága.
Két ellentétes mágneses pólus érintkezése, egy-
szerre van meg benne a pozitív vonzás és a nega-
tív taszítás. Gyönyörében benne van a tragikum
magya, csókjának keserű az íze; kielégülést nem ad,

ifjuságot okosan szeretik». Elmélkedéseim megérik
ugyan a paedagógiai irodalomban jártas író, de
nem könyv-tudományt ad, hanem a megfigyelés és
tapasztalat azok az alapok, melyekre okoskodásait
építi, a formát pedig a friss tollú szépró adja hoz-
zájuk. Ezért a könyv igen kellemes olvasmány,
rajta van a szerző rokonszenves egyéniségének bé-
lyege, a nélkül, hogy önmagát túlságosan előtérbe
tolná. A mit mond, csupa okos, józan kritikán át-
szűrűt dolog, egy cseppet sem ódi vagy vaskalapos,
számol az új idők új kívánalmaival, de nem is ug-
rik be vakon, kritika nélkül minden újdonságnak
csak azért, mert a *modern* jelszavával lép fel. A ne-
velés kérdéseiben most mindenütt nagy harcok
folytak a hagyományokhoz ragaszkodók és a merész
újítók között; Gaal nem áll be egyik felekezethez sem,
csak meg akarja találni azokat a mezőket, a hol a
csatázó felek békében találkozhattak. A felvetett
kérdéseket nem dönti el, csak megbeszéli, hogy ezzel
is hozzájáruljon megérlelésükhöz. Mindenki, a ki a
gyermek nagy problémája, kulturánk két-három leg-

csak beteltségét, nyugtalanság után új nyugtalan-
ságot, s a legnagyobb folhevülés közben is érezni
valami sivárságot. A férfi, a ki legyőzhetetlen fizikai
kényszer alatt rabszolgájává válik szenvedélyének s
folyton fellázad igája ellen: ez Kemény Simon
verseinek főtémája. Nem minden ember szerelme
ilyen, az bizonyos, de minden férfi szerelmében,
öntudatosan vagy öntudatlanul, van valami, a mi
ilyen. S a költő épen abban különbözik a közönsé-
ges embertől, hogy lelkében erősebben, tipikusab-
ban van kifejeződve az, a mi a többiekben halvá-
nyan, elmosódottan él. Ezért van, hogy Kemény
Simon egyik-másik verse szinte fölfedeztetni az
emberrel önmagát, olyan hűrokat pendít meg a
lélekben, melyek eddig némák maradtak. Talán
nem mindenki van így vele — elvégre egy vers
hatása többek közt fogékonyaság dolga is — de
bizonyára sokan lesznek ilyenek. Sok szenvedés, az
életnek sok vesszőcsapása facsarta ki a költő lelké-
ből ezeket a verseket s ez a lélek érzékeny, inger-
lékeny, nagy disszonanciák befogadására hajló.
Nagy erkölcsi nyomorúságokba pillanthatunk bele
azokon a részekben, melyeket egy-egy vers nyit,
a tompa, mérges mámor éjszakába, a kiábrándulás
sivár, szürke reggeleibe, betegítő nyugtalanságokba,
nagy nekilendülések utáni nagy kimerülésekbe s
mindezek felett nagy, szinte beteges szomorúság
ömlik el, az életet idegrel élő s benne elhelyezkedni
nem tudó ember szomorúsága.

A jövő iskolája. Gaal Mózes egy kötetre való
«elmélkedést» adott ki ezzel a címmel. Két na-
gyobb tanulmány van benne, csupa aktuális, nem-
csak a szakbéli paedagógust, hanem a gyermeke fej-
lődése iránt érdeklődő laikus is érdeklő kérdéseiről:
a szociális érzésről, az esztetikai érzékről, az öm-
művelésről, a gyermekek otthoni foglalkoztatásáról
stb. S nem is a szakemberekhez fordul fejtegetéseit
stb. hanem — saját ajánlása szerint — «azoknak a
szülőknak és nevelőknek szánta könyvét, a kik az

nagyobb és legégetőbb kérdéseinek egyike iránt ér-
deklődik, fog találni a könyvben egyet-mást, a miért
érdemes volt elolvasni.

Négy lírikus és egyebek. *Ábrányiné Katona Cle-
mentin* ily czímmel egy kötetre való cikket adott
ki. Tárjuk, hangjuk, tartalmuk vegyes, vannak köztük
cikklet Petőfiről, Horatiusról, Burnsról, Beran-
gerről, följegyzések a zenei életből, a nőkérdésről,
Amerikáról, csevegések nőket érdeklő különböző
kérdésekről, egy nagyobb cikket a Margitsziget tör-
ténetéről stb. Gondolkodó asszonyi fő munkái, for-
mában vannak írva, főleg a nő-olvasók kedvét ke-
resik.

A magyar családjog kézikönyve. *Dr. Hattypuffy
Dezso*, Fejérvármegye árvászéki elnöke ily című
terjedelmes munkája az elméleti tudomány és a gyako-
rlati élet szempontjaiból adja a magyar családjog
összefoglalását, gyakorlati kézikönyvül a jogász kö-
zönség részére ép úgy, mint a gyakorlati élet terén
ily dolgokkal s ügyekkel foglalkozó jogkereső felek-
nek. Négy részben tárgyalja a nagy anyagot: a há-
zasságjog, a rokonság, a gyámság és a gondnokság
jogviszonyait, kiterjeszkedve kellő részletességgel
mindenre, a mire szükség van.

Forradalmi nász. *Sophus Michaelis* három fel-
vonásos színműve, melyely az ideai színházi szezoni-
ban a Magyar Színház nagy sikert aratott, megje-
lent a «Fővárosi Színházak Múzsáira»-ban, mely vál-
lalat mint a színházainkban előadásra kerülő érde-
kesebb darabok gyűjteménye hamar közkezdveltsé-
güvé lett. A francia forradalomban játszó dráma
nemcsak a színpadon nagy hatást, hanem az ol-
vasót is megrázza gyorsan perdülő, izgató cselek-
vényével. Magyarra Homonnai Albert fordította.

Új könyvek.

Arany János. *Irta Szinyvei Ferencz*. Budapest,
Franklin-Társulat, ára 2-90 korona.

A FŐVÁROS ÚJ RENDSZERŰ UTCAI ÖNTÖZŐ-GÉPE.

Lamentációk. Irta Kemény Simon. Budapest, a 'Nyugat' kiadása; ára 2 korona.
 A jövő iskolája. Elmékedések, írta Gaal Mózes. Budapest, Athenaeum; ára 2-40 korona.
 Varázsröntő. Kalandozás a vendégszavaink bűvös báját árasztó rejtelmek világában. Irta: egy ázsiai. Budapest, Kilián Frigyes utóda; ára 12 korona.
 Négy írások és egyebek. Essayk, tárcák, írta Ábrányiné Katona Clementin. Budapest, Athenaeum; ára: 5 korona.
 A magyar családok kézikönyve. Irta dr. Haty-tyuffy Dezső. Budapest, Benkő Gyula; ára: 12 K.
 Forradalmi nász. Színmű három felvonásban. Irta Sophus Michaelis. Fordította Homonnai Albert. Budapest Lampel-Wodianer részvénytársaság (Fővárosi Színházak Műsora 230-231. sz.); ára 60 fillér.

HALÁLOZÁSOK.

Elnyuntak a közelebbi napokban: Munkácsi József Ferencz nyug. takarékpénztári pénztáros, 48-as honvédtüzemester Szatmáron. — ANTALÓCZY ANTAL nyug. táblabíró, 48-as honvéd Kassán. — ROTT JAKAB dr. fővárosi ügyvéd 61 éves korában Budapest. — WERNER ZSIGMOND pénzügyminiszeri számtanácsos 58 éves korában Budapest. — PIRBALTIK SÁNDOR plébános 58 éves korában Szolnokon. — PELSŐCZI HÁMOS ZOLTÁN vármegyei árvaszéki íktató 54 éves korában Rimaszombaton. — ZELLER FRIGYES orvostanhallgató, Zeller Nándor m. államvasúti főfelügyelő fia, 21 éves korában Landskronban, Csehszlovákia. — FIALOWSKI LAJOS dr. nyug. főgimnáziumi tanár 64 éves korában Budapest. — VUK LAJOS, a Vuk M. és Fiai cég bel-

tagja Tördemőzen. — BARZÓ MIHÁLY építőmester, városi képviselőtestületi és megyei törvényhatósági bizottsági tag, a nyiregyházi függetlenségi és 48-as párt alelnöke 52 éves korában Nyiregyháza. — BREZNYIK JÁNOS lezeumi főgimnáziumi tanár 30 éves korában Selmeczbányán. — LŐSZ BÉLA 40 éves korában Zombolyán. — BITTES PÉTER nyug. kántortanító 66 éves korában Bonyhádon. — HUMAYER FERENCZ ALajos gyáros 35 éves korában Budapest. — NOVÁK JENŐ magyar államvasúti hivatalnok 35 éves korában Budapest. — HEGYI MIHÁLY, a mosonmegyei községi és körjegyzők egyesületének örökös díszelnöke, volt nezsideri főjegyző, 84 éves korában Magyaróváron. — IDŐSEBB BUNTSY JÁNOS Esztergom város érdemes polgára 80 éves korában Esztergomban. — ZAHLER ADOLF 71 éves korában Hernád-Szentistvánban. — KÁRPÁTI GYULA dr. posta-és távirófelügyelő 55 éves korában Pozsonyban. — IMREK JÁNOS 74 éves korában Nagykanizsán. — LŐRNADORF FRIGYES betűszedő 66 éves korában Budapest. — SZEGVÁRI RIKÁRD a kereskedelmi akadémia végzett hallgatója, Szegvári László dr. fővárosi orvos fia tizenhét éves korában Budapest. — MONSPART JÓZSEF miniszteri irodatiszt 45 éves korában Budapest. — UJFALVI OLÁH ELEMER dr. 50 éves korában Budapest. — HEITMANN VIL-LIBÁLD cs. és kir. gazdatiszt, tartalékos tüzérhadnagy, 27 éves korában Sopronban. — FECHTEL JÓZSEF nyug. uradalmi ispán 79 éves korában Munkács. — ZOMBORI RÓNYA LÁSZLÓ 46 éves korában Budapest.

Özv. pásztovai Komócsy Pálné szül. csobánczi Mészöly Mária 64 éves korában Pécelen. — VARRINA MARGITKA, Vavrina József és neje szül. Lászlós Gizella 15 éves leánya Lőcsén. — HOCHREITER KONRÉD szül. dragonoseci Radenich Lujza 45 éves korában Budapest. — RADVÁNYI IMRÉNÉ született Zitterbarth Ilonka 23 éves korában Pusztá-Aggszentpéteren. — VARSÁNYI WEILER FERENCZ nyug. cs. és kir. ezredes özvegye Budapest. — CZIZKA SÁNDORNÉ szül. Zólmány Mária Selmeczbányán. — Tiszaujhelyi Ujhelyi Meláné özv. tiszaujhelyi Ujhelyi Mihályné leánya 18 éves korában.

EGYVELEG.

*Uj módszer a tenger mélységének megmérése. A tenger mélységének megmérése érdekében talált ki egy norvég mérnök. Maróleges irányban hanghullámokat vezet a tenger-felékre s

az ezeknek visszaverődéséből származott visszahangnak megfigyelésével következtet a tenger mélységére. Mivel a hang tovatérjedési sebességét a vízben már Beudant (1820.), számításai után ismerjük (egy másodperc alatt 1500 m.) csak a hangbereztes és a visszahangzás között eltelő időt kell megfigyelni. A mérések végzésénél elektro-mágneses hangbereztes, finom hangfelfogó készülék s egy pontos időmérő szerepelnek. (U. L.)

BELEGZÉS
 Világpapent.
 (D. R. P. 210, 225.)
 Magyar 43775. Osztrák
 37053. Angol 18770. Francia 389702.
 és a légzőszervek idült
Aszma

(krónikus) hurutjai ellen orvosilag ajánlott kiválóan hasznos gyógyítómód. A készülék használatra készen zsebben hordható, ára 6 K. Kapható gyógyszárakban és szaküzletekben, a hol nem volna, megküldi a Pulmogén-vállalat, Budapest, VII., Dohány-utca 7. sz. Prospektus díjtalan.

Diana sósborszesz mint háziszor kapható az egész országban. Köztudomású, hogy bedörzsölésekre a legalkalmasabb. Nagyon kellemes hűsítő. Az összes fodrászüzletekben fejdörzsölésre és borotválkozás után arcfejeskendezésre az urak használják. A fájdalomokat azonnal csillapítja. Massziorzásra általánosán minden házban csakis Diana sósborszeszt használnak. Egy üveg 44 fillér.

Uj pénztárca. Osángó Henrik bórondómester (Budapest, Múzeum-körút 3.) egy darab bőrből készített igen szépséges, tartós és letesztelt pénztárcaát hozott forgalomba, melynek ábrája a hirdetésű rovatban látható. Ára 3 korona.

Schmid nővérek, IV., Kijgyó-tér 1. szám alatti grammofon-kereskedés hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét. Ár- és lemezjegyzék ingyen és bérmentve.

Első Leánykihazasító Egylet mint szövetk. Gyermek- és életbiztosító intézet Budapest, VI. ker., Teréz-körút 40-42. Alapított 1863. — Folyó év május havában 1.864.900.— K értéku biztosítási ajánlat nyújtott be és 1.714.800.— K értéku új biztosítási kötvényt állított ki. — Biztosítási összegek fejében 1.474.299 K 27 f. fizetett ki. — 1909 január 1-től május 31-ig beszámoló 8.977.400.— K értéku biztosítási ajánlat nyújtott be és 7.882.400.— K értéku új biztosítási kötvényt állított ki. — Biztosított összegek fejében a folyó évben 516.561 K 95 f. és az intézet fennállása óta 14.379.517 K 54 f. fizetett ki. — Ezen intézet a gyermek- és életbiztosítás minden nemével foglalkozik a legelőbb díjtételek és legelőnyösebb feltételek mellett.

Szerkesztői üzenetek.

Síri ének. Nem tudjuk hamarjában biztosra megállapítani, utánzása-e bizonyos új költők modorának, vagy paródiája, a melyet most sokak s köztük ügyes is csinálnak. Közölni azonban sem utánzatokat, sem paródiákat nem szoktunk.

Meghaltál szivem. Végkép elkopatott sápirozás azon, hogy az élet nem felel meg az ifjú szív ideáljainak, — nincs, a kit ez ma is még érdekene.

Idegen világok. Itt északon. Ex libris. Az első a legcsinosabb, ez már-már surlója az irodalom határait. Lássuk a továbbiakat, úgy látszik, hamarosan kapunk igazán jót.

Tavaszi álmodom. Jelenés. Hangzatos szavak igazi tartalom nélküli egymásra halmozása az egyik, a másiknak meg épen alig van valami értelme.

Jóie sans causes. Dilettáns-munkának elég csinos fordítás, mi azonban effélékben nagyon válogatósak vagyunk. Vagy tárgyalni fogva valami érdekességgel bírónak, vagy értéket nagyon jelentékenyek kell lennie a műfordításnak, hogy lapunkban helyet találjon.

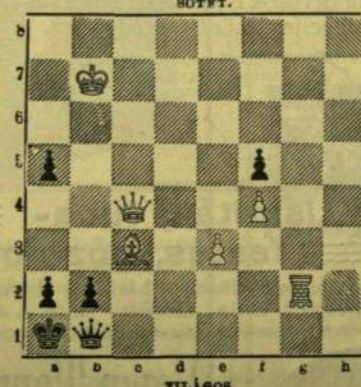
Két fekete csuda-szem. Mikor az ég beborul. Látjuk a talentumát, de látjuk azt is, hogy idegen hangokon énekel s általában még nem találta meg önmagát.

Antik dalok. Az egész bokréta egyszerre nem adhatjuk; kérjük szives értesítést, becsüggel-e, hogy válogassunk belőle egy közlésre való?

SAKKJÁTÉK.

A 2645. számú feladvány Schults E. V.-től.

(A 'Tíjdskrit for Schack' versenyén I. díjat nyert.)

Világos indúl és a harmadik lépésre mottot ad.

A 2618. számú feladvány megfejtése Gold Sámuel-től.

- (e1-en egy világos vezér áll.)
1. Bb6-c6 Kd3-e4 (b.o)
 2. Bc6-c4 Kc4-f5 (a)
 3. Fb7-c8 + matt.
 2. Ve1-g3 + matt.
1. ... Kd3-d4
 2. Ve1-b1 e2-c1
 3. Ha3-b5 + matt.
 1. ... e5-e4
 2. Ve1-b1 Kd3-d2
 3. Bc6-c2 + matt.

A 2619. számú feladvány megfejtése Spöner Andortól.

1. He5-e4 Kc5-e4 (a)
2. Fg1-d4 Ke4-d4
3. Vh5-f4 + matt.
1. ... Ke5-e6
2. Fg1-h2 Ke6-d7
3. Ha5-b6 + matt.

KÉPTALÁNY.

A 20-ik számban megjelent képtalány megfejtése: A bátonak nem kell biztatás.

Felelős szerkesztő: Hoitsy Pál.

Szerkesztési iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5.
 Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

143841/C III.

Magyar királyi államvasutak. Igazgatóság.

A magyar királyi államvasutak igazgatóságától vett értesülés szerint folyó évi augusztus hó 1-ével a Németországban égrész Magyarországgal, másrészt Romániával való közvetlen személy- és podgyászforgalmában új díj-szabás lép életbe, mely a nevezett vasutiságatóság díj-szabáselárusító irodájában (Budapest, VI., Csengery-u. 53. két koronáért) kapható.

Budapest, 1909 május 28.

A kereskedelmi főosztály: az igazgató helyett Mészely kir. tanácsos, főfelügyelő.

JOBB SELYEM a svájczinál nem létezik!
 Kérjen mintákat tavaszi és nyári újdonságainkból ruhák és blúzok számára: Ottoman, Liberty, Cotelé, Crepe de Chine, Louisine, Taftinas, Mousseline 120 cm széles, méterenként 1 kor. 20 fill.-től kezdve fekete, fehérben, egy- és többszínben, valamint készített blúzok és ruhák batistból, szövethől, vászon- és selyemből. Csak garantált szolid selyemkelt árusítunk közvetlen magánfelelőknél bérmentve és elvámolva a házhoz.
 SCHWEIZER & Co., LUZERN U. 24. (Svájcz.)
 Selyemszövet kivétel. — Királyi udv. szállító.

SARG-féle 60
KALODONT LEGJOBB FOG-CRÉME

Serravallo
 CHINA-BOR VASSAL
 Hygienikus kiállítás 1906. Legmagasabb kitünt. Erősítőszor gyengélködők, vérszegények és lábbadozók számára. ztvágygyorjesztő, ideg-42006 erősítő és vérjavító szor.
 Kitaláló sz. 5000-nél több orvosi vélemény.
 J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola.
 Vásárolható a gyógyszerárakban filléres üvegekben á K 2.60, egész literes üvegekben á K 4.80.

Steckenpferd-Liliumtejszappan
 legenyhebb szappan
 :: a bőr részére ::

3 Első szépségek három titka!
Paradisio Az előkelő hölgyvilág arckréme 4 korona. — 3 : 3 :
Anonyme Az arcon láthatatlan rizsvirág-puder, fehér vagy test-szín (naturelle) régi készítmény 6 korona.
Marmora mandulaliszt, kedvelt mosdópor szappan helyett, 3 korona 50 fillér.
 Egy kísérlet meggyőzheti. Kapható M. & Mme. Czartoryski kozmetikai intézet, cs. és kir. Öberezei udv. szállító IV., Váci-utca 12. szám.
BUDAPEST.
 Öv és kézitáska pénz-, szivar- és levéltárca különlegességeket állandóan raktáron tart
CSÁNGÓ bőrdíszmü-készítő Budapest, IV., Múzeum-körút 3.

A Bór- és Lithion-tartalmu
Salvatorforrás
 kitűnő sikerrel használtatik vesebajknál, a húgyólyag-bántalmánál és köszvénynél, az urolit-betegségnél, az emésztési és lélegzési szervek hurutjainál.
 Húgyhajtó hatású!
 Varmentes! Könnyen emészthető! Teljesen tisztá!
 Budapest, Hirtér Elek utca L. szám.

Rohitsch-Sauerbrunn Stájerország.
 Diätetikus terepkrák. — Kitaláló ivóvíz. — Villanyvilágítás. — Liftok. — Modern osztozás. — Állandó fürdőzenekar a hírneves triestini vonósművészes közreműködésével.
 — TELJESEN UJONNAN ÁTALAKITVA. —
 Császárfürdő, ujonnan berendezett vizgyógyintézet. Styria-fürdő, ujonnan installált szénsavfürdők.
 Elismerett gyógyhely gyomor, bél, máj és vesebajknál, chron. székrekedés, hámorrhoidák, epekő, elhízás, cukorbetegség, orsz. torok- és gégehurutnál, szívbetegknél. Karlsbad és Marienbad forrásához hasonló gyógyforrások.

Fátyolt borít arczára minden szeplős és pattanásos nő, mert restelli, hogy arca tele van csunya szeplővel és pattanással, holott Európában több mint egy millió nő állítja, hogy a Diana-krém és a Diana-szappan lemossa a szeplőt és pattanást az arczról.

DIANA-PUDER pedig arról nevezetes, hogy az arcon egyenletesen tapad, szabad szemmel teljesen láthatatlan; amennyiben pedig teljesen ártalmatlan szerekből van összeállítva, ki van zárva a láthatóság a kékes-színű arcbőrnek, amely szín olyan nők arczán látható, kik ártalmas összetételű pudert használnak.

Egy üvegtégely Diana-krém (nappali és éjjeli használatra) 1 kor. 50 fill.
 Egy üvegtégely Diana-krém (csak éjjeli használatra) 1 kor. 50 fill.
 Egy nagy darab Diana-szappan 1 kor. 50 fill.
 Egy nagy doboz Diana-puder szarvasbőrrel együtt (fehér, rózsá, vagy sárga színben) 1 kor. 50 fill.

Kapható egész Európában a gyógyszárakban, drogériákban és parfümeriákban. Aki nem tudja saját helységében beszerezni, az rendelje meg a központból: ERÉNYI BÉLA gyógyszerész Budapest, Károly-körút 5. (A legkisebb megrendelés is fordulópóstaival utánvétellel eszközölhető.)

BIZONYÍTVÁNY.
 Ezennel bizonyítom, hogy az Erényi Béla budapesti gyógyszerész ur által forgalomba hozott Diana-krémet és Diana-szappant megvizsgáltam és megállapítottam, hogy ezek a bőrre semminemű ártalmas alkalmatásokat nem tartalmaznak. Vegyi összetételükről ítélem, úgy az arcz-mint kézbőrre finomító és tisztítószertől legjobban ajánlhatom.
 Budapest, 1907 márczius 18.
 Dr. TELBISZ JÁNOS, kir. keresk. és váltótörvényszéki hites vegyész.

BIZONYÍTVÁNY.
 Alólírott ezennel bizonyítom, hogy az Erényi Béla gyógyszerész ur, budapesti lakosól bemutatott Diana-szappant, Diana-arczkrémet megvizsgáltam, azokban fémmérgekkel, maró hatású anyagokkal, másrészt Romániával való közvetlen személy- és podgyászforgalmában új díj-szabás lép életbe, mely a nevezett vasutiságatóság díj-szabáselárusító irodájában (Budapest, VI., Csengery-u. 53. két koronáért) kapható.
 Kelt Budapestben, 1905 márczius 15.
 Nyilvános vegykísérletti állomás
 Dr. NEUMANN ZSIGMOND m. p. kir. keresk. és váltótörvényszéki hites vegyész.

10.000 m. legf. Foulard és Shantung selyem K 1.50 K 2.-

50.000 méter 80 cm. széles mosó-szövet á 1 korona.

SCHWARZ LAJOS ÉS TÁRSA

BUDAPEST, IV., Koronaherczeg-utca 11.

:: SELYEM, BÁRSONY, SZALAG, CSIPKE ÉS HIMZÉSEK RAKTÁRA. ::

KERBER HENRIK

villanyerőre berendezett
szőnyegporló, megóvó
és javító intézete.

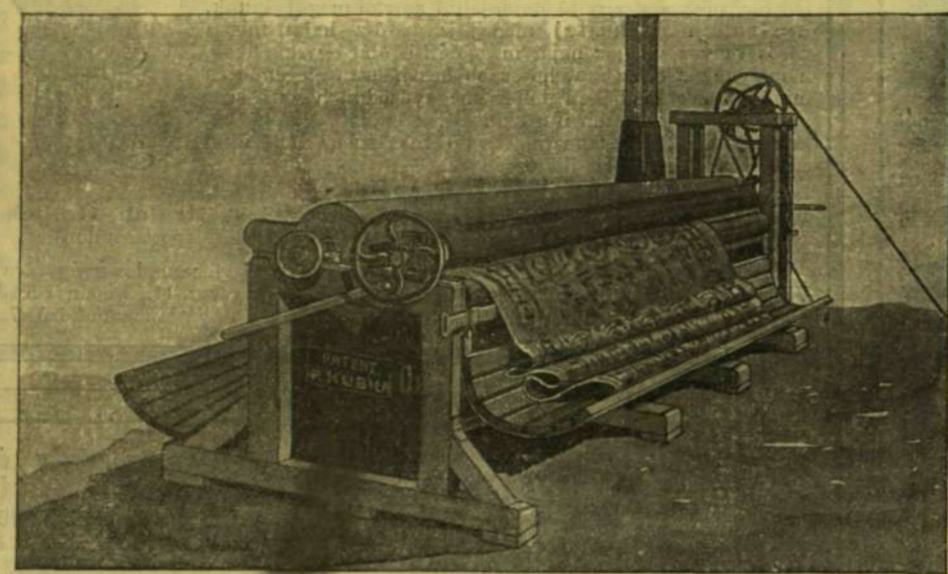
Telep VIII., Nap-u. 10. Iroda: VIII., Gyöngytyúk-u. 7.

Elvállal lelkiismeretes és pontos kiszolgálás mellett
szőnyegtisztítást, megóvást és javítást.

Szőnyeg-megóváásra száraz és szellős helyiséggel rendelkezem.

Ugyszintén elvállal ablak-, lakástisztítást, szobabeerendezést, valamint lakások pormentesítését és biztos fűregmentesítését.

Telefonértesítésre (telefonsz. 53-55) azonnal hához küldök.

RÓZSATEJ

kitűnő teint-ápolószert 2 K
fiatalos üdéséget kölcsönöz a bőrnék.
balzsamszappan hozzá 60 f.

OSAN kitűnő fogápoló száj-
viz K 1.76, lópor 88 f.

TANNINGENE legjobb
hajfestő szer 5 K
Hetekig megmarad és nem engedi festékét.
Sötétszókere, barnára és feketére

ANTON J. CERNY, Wien, levélczim
XVIII. Carl Ludwigstr. 6. Lerakat I. Maximilianstr. 9.
Raktár: gyógyszerárakban, parfümeriákban stb.

Technikum Mittweida

Igazgató: A. Holst, tanár. 1907/8 (Szász királyság.)
Magasabb technikai tanítást elektro- és gépész-
művelésben, technikusként és művezetők kiképzésére. Gazdaságon fel-
szerelt elektrotechn. és gépépít. laboratóriumok, ügyel. tanuló-
műhelyek. 3610 hallgató a 36. iskolai évben.
Program stb. díjtalanul a titkárság által.

Az előkelő hölgyek csak a

PARK - CRÈME :: ::
ILLAT :: :: ::
CLUB - POUDEK :: ::
SZAPPANT

használgák. Főraktár: BAYER ANTAL gyógyszerár Buda-
pest, Andrássy-út 84. sz. — Kapható azonnali kartschnaroff,
— Lux, Neruda, Molnár és Moser és Utasi tóda drogeriákban. —

Parisi világkiállítás Grand Prix 1900.

Kwizda-féle Restitutions-fluid

mosóvíz lovak számára

Szövődjegy, címke és csomagolás védve.

Egy üveg ára 2 K 80 f.

40 év óta az ivari- és verseny-
istállóknak van használatban na-
gyobb strapáknál elő- és uteró-
sítól, inak merevségénél,
stb. az idomításnál kiváló
munkára képesti a lovakat

Kwizda-féle Restitutions-fluid

csak a mellékelt
védjeggyel va-
lódl. Képes ár-
jegyeket leg-
yen bérmentve

Főraktár: Török József gyógy-
szerész, Budapest, Király-u. 12
és Andrássy-út 26.

FÜLDES MARGIT CRÈME
LEGJOBB
ARCZSÉPÍTŐ
SZER

Telt kebel elérésére.

Szép kebel szerze-
ni, ma már nem ké-
pez titkot a hölgy-
világ előtt, a móda
a „Pillules Ori-
entales”(ke-
leti labdacok)
csodálatos ha-
tása ismeretes.
Ezek a pillulák
valóban
azon telj-
donséggel
bírnak,
hogy a
kebelt kifejlesztik, megszilárdítják
és újjalakítják, ép úgy a nyak és
vállcsontok írgert megszüntetik
az által, hogy a kebelnek kecses
teljséget kölcsönöznek a nélkül,
hogy a derekat kibővítsék. A
keleti pillulák főleg keleti nő-
vénykivonatokból készülnek a az
ártalmas arzénből teljesen mente-
sek. Hatását nem szabad hasonló
célú más külső vagy belső hasz-
nálatra szolgáló szerrel összeha-
rösszteni. Egy több mint 20 évi
eredmény a „Pillules Ori-
entales” hírnevét megerősítette annyira,
hogy úgy a fiatal lányoknak,
mint az asszonyoknak az egyedüli
eszköze arra, hogy telt s szilárd
kebelre tegyen szert. Könnyű és
diszkrét kezelés, tartós eredmény
már 2 havi használat után. Egy
üvegeske használata utasítással
6.43 kor., utasítással 6.75 kor. Fő-
raktár Budapestben Török József
VI., Király-utca 12. Prágában
Fr. Wittek & Co. Wassergasse 19

BUTOR

izléses és szolid kivitelben,
teljes lakberendezések kész-
pénzvagy részletre kapható

SÁRKÁNY I.
butoriparosnál, Budapest,
VII., Erzsébet-körút 26. sz.
műhely és raktár.

A „Titania” gyorsgőzmozgó

felülmal minden mosógé-
p-hoz, bármilyen kom-
purrenzálhoz tartozzik (olya-
nokatis, melyek nagy lármával
és piaci reklámmal hirdet-
tetnek);
mos hófehérre harmad annyi
időben, mint azelőtt;
kiméli el nem ért módos;
75 % pénzt
megtakarít és időt és
OLCSÓ do jó.
Sok ezer áll üzemben és ugyan-
nyennyi az elismeréssel. ::
Próbára is.

Titania - mángorló.
17-18
magas-
ban 3-3
keményfa-
hengerek,
minden ár-
fokozatban
35 K-40
K-45
feljebb. Ot-
évi járális
pontos leírása feltalálható. Minden altesti be-
tegezés ellen szolgáló haszkötő, mely köldök és
has-sér, vándorvess és hájasodás ellen előnyö-
sen alkalmazható. Hölgyek számára pedig ki-
tűnően bevált az altesti támasztékul szolgáló
altesti és utáni időszakokban.

Varrás nélküli gumiharisnya görsér,
eres csomok, viszártárgyalásnál, valamint ángaszt
és egyébként szenvedő lábakra a legdrágább
hatályu szer. Mérték szerinti elkészítését leg-
jutányosabban eszközöl:
Keleti J. gyára Bpest, IV., Koronah-
erczeg utca 17. Alapítótól 1878. Telefon 13-76.

Szenvedő hölgyek és urak

ne mulasszák el legújabb árjegyzékem ingyen
és bérmentes küldetése iránt hozzám fordulni.
E felettébb hasznos, mintegy 3000 természetből
ábrát tartalmazó könyvem minden nemű közszer
pontos leírása feltalálható. Minden altesti be-
tegezés ellen szolgáló haszkötő, mely köldök és
has-sér, vándorvess és hájasodás ellen előnyö-
sen alkalmazható. Hölgyek számára pedig ki-
tűnően bevált az altesti támasztékul szolgáló
altesti és utáni időszakokban.

Varrás nélküli gumiharisnya görsér,
eres csomok, viszártárgyalásnál, valamint ángaszt
és egyébként szenvedő lábakra a legdrágább
hatályu szer. Mérték szerinti elkészítését leg-
jutányosabban eszközöl:
Keleti J. gyára Bpest, IV., Koronah-
erczeg utca 17. Alapítótól 1878. Telefon 13-76.

VASÁRNAPI UJSÁG

25. SZ. 1909. (56. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, JUNIUS 20.

Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Egyes szám Előfizetési: Egész évre — 16 korona. A „Világkronika”-val Kalföldi előfizetésekre a postailag meg-
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Ára 40 fillér. feltételek: Félévre — 8 korona. negyedévenként 80 fillérrel határozott viteldij is esatolandó.
Negyedévre — 4 korona. több.

A NAGY MÉRKŐZÉS.

— Automobilisták nagyhete. —

TECHNIKAI haladás világában két nagy moz-
galom köti le és foglalkoztatja ma leg-
szélesebben a közérdeklődést. Mind a kettő
túl van már azon, hogy lényege elférjen egy
találékony elme gondolatában és hatása a szak-
értők meg támogatók szűkebb körében. Egy
bizonyos mértékig már publikussá lett mind a
kettő vagy a használatban, vagy legalább is a
sorsát leső várakozásban. Mind a két mozga-

lom a szó legelembb értelmében vett hala-
dás, a közlekedés fejlesztését, tökéletesítését
és hódító hatalmát szolgálja, az egyik a köz-
lekedésnek az ember számára legújabb terü-
letén: a levegőben, a másik a legrégebb terü-
leten: a földön.
Ha az emberi elme kutató nyugtalansága
egyre nagyobb vehemenciával ostromolja a
levegőt: ez nagyon természetes. Hódító ked-
vét semmi se ingerelheti jobban, mint az, a
mit még legkevésbé sikerült meghódítania.
Ez a hol verőfényvel, hol borúval átítatott

hig elem hatalmas izgató anyaga az emberi
mindent-akarásnak, nem csoda tehát, ha légi
huszárok egész röpülő raja rúgta neki mind-
untalan a kék magasságnak. Ezernek a lezu-
hanása se tartóztathatja vissza azt az egyet, a
ki végre mégis csak addig marad fönt, a med-
dig a kedve tartja.
De nem jog nélkül szakad föl a kérdés:
mit akarnak a száguldás nyughatatlanjai már
a földtől, a melyet szinte összezsugorított a
közlekedés modern eszközeinek viharos gyor-
sasága? Öreg Kucsik András bácsi már a gőz-

A HENRIK POROSZ HERCZEG AUTOMOBIL TURA-ÚTRÓL. — Henrik herceg Tátralomnára érkezték Zichy Béla gróffal bensül.